

PÉCSI
MŰVÉSZETI
GIMNÁZIUM ÉS
SZAKKÖZÉPISKOLA

Pécsi Művészeti Gimnázium és Szakközépiskola

PEDAGÓGIAI PROGRAM 2014

Tartalomjegyzék

NEVELÉSI PROGRAM.....	5
1. Iskolánk működésének általános jellemzői.....	5
2. Iskolánk céljainak megvalósítását segítő alapelveink.....	8
2.1. Tehetséggondozás.....	8
2.2. Az egyéni képességek fejlesztésének elve.....	8
2.3. Az egyéni bánásmód elve.....	9
3. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka feladatai, eszközei, eljárásai.....	9
3.1. A képzési szakirányok életkori szakaszai, a középfokú művelődési képzés előfeltételei, szakmai fejlesztési feladatai.....	9
3.2. A párhuzamos jellegű képzés szükségessége és jelentősége.....	11
3.3. A képzés sajátosságainak hatása a képzés jellegére.....	12
3.4. A képzés szervezése.....	12
3.5. A tanulói jogviszony létesítése.....	13
3.6. A tanulói jogviszony megszűnése.....	14
3.7. A képzés formái.....	14
3.8. Összefüggő szakmai gyakorlat.....	16
3.9. A nevelő-oktató munka megvalósításának eszközei, eljárásai.....	18
4. Pedagógiai folyamataink.....	20
4.1. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	20
4.2. Pedagógiai folyamataink.....	21
5. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok:.....	31
5.1. Közösségi szolgálat.....	32
6. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység.....	32
7. A tehetség, képesség kibontakozását segítő tevékenység.....	33
8. A képességek kialakulása és fejlesztése.....	34
9. Az iskola környezeti nevelési és egészségnevelési elvei.....	36
9.1. Az iskola egészségnevelési programja.....	36
9.2. Az egészségnevelési program részterületei.....	37
9.3. Életviteli kultúra kialakítása, fejlesztése.....	38
9.4. A fogyasztóvédelemmel összefüggő iskolai feladatok megvalósítása.....	39
9.5. Testi és lelki egészségvédelem megvalósítása, gyakorlata.....	41
9.6. Az egészségnevelés várható eredményei.....	46
9.7. A testkultúra, testedzés fejlesztésének céljai:.....	44
9.8. Komplex intézményi mozgásprogram.....	45
9.9. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása.....	46
10. A gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok, tevékenységek.....	46
11. A kiemelt gyereket igénylő tanulók felzárkóztatását segítő program.....	47
12. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység.....	48
13. A környezeti nevelés programja.....	51
13.1. Az iskola környezeti nevelés terén végzett tevékenységének bemutatása.....	51
13.2. Programunk bemutatása.....	53
13.3. Alapelveink nyomán megfogalmazott, megvalósítandó céljaink:.....	53
14. Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje.....	55

14.1.	A tanulók közösségét érintő kapcsolattartási formák	55
15.	Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel	55
15.1.	A szülők közösségét érintő együttműködési formák:	56
15.2.	A tanulók közösségét érintő kapcsolattartási formák	56
15.3.	Kapcsolattartás a partnerekkel	57
16.	A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata.....	57
16.1.	A vizsgaszabályzat hatálya, célja.....	57
16.2.	A vizsgaszabályzat hatálya.....	57
16.3.	Az értékelés rendje	57
16.4.	A vizsgatárgyak részei és követelményei	58
17.	A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnökök feladatai	58
18.	A nevelési-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke	59
HELYI TANTERV ÉS SZAKMAI PROGRAM		60
19.1.	Választott kerettantervek	60
19.2.	Tanított tantárgyak	60
19.2.1.	Szakmai gyakorlat	60
19.3.	Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei.....	61
19.4.	Választható tárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai	62
19.5.	Választható vizsgatárgyak az intézményben	63
19.6.	Az érettségi vizsga témakörei tantárgyanként.....	63
19.7.	Magasabb évfolyamba lépés feltételei.....	68

Ez a Pedagógiai Program a Pécsi M. Vészetű Gimnázium és Szakközépiskolában folyó pedagógiai tevékenység alapidokumentuma.

A program a tudás megszerzésére, az általános műveltség megalapozására, valamint a szakmai/művészetalkotómunka kibontakoztatására irányuló folyamatot határozza meg.

A Pedagógiai program elkészítésére vonatkozó legfontosabb jogszabályok:

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a köznevelési törvény végrehajtásáról
- 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet a kerettantervek kiadásának és jogállásának
- 14/2013. (IV. 5.) NGM rendelet a szakképzési kerettantervekről
- 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról
- 40/2002. (V. 24.) OM rendelet az érettségi vizsga részletes követelményeiről
- 2001. évi XXXVII. törvény a tankönyvpiac rendjéről
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus továbbképzéséről
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 1993. évi LXXVII. törvény a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól
- 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottakról jogállásáról
- 2012. évi CXXV. törvény a tankönyvpiac rendjéről szóló 2001. évi XXXVII. törvény módosításáról
- 1999. évi XLII. és 2012. évi XXVI. törvény a nemdohányzók védelméről
- 1992. évi LXIII. évi törvény a személyes adatok védelméről
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 138/1992. (X. 8.) Korm. rendelet a közalkalmazottakról szóló törvény végrehajtásáról a közoktatási intézményekben
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi szolgálatról

NEVELÉSI PROGRAM

1. Iskolánk működésének általános jellemzői

Az iskola neve: Pécsi Művészeti Gimnázium és Szakközépiskola

A fenntartó neve: Klebelsberg Intézményfenntartó Központ

Az iskola alaptevékenysége: középiskolai oktatás és szakképzés

A képzési idő: öt év, amely alatt az iskola érettségi vizsgára és művészeti szakmai vizsgára készít fel. Az iskola a 4. év végén szervezi az érettségi vizsgát, az 5. év végén a szakmai vizsgákat. Az öt éves szakközépiskolai képzésre a központi szakmai programok biztosítanak lehetőséget. A gimnáziumi oktatás négy éves, érettségit adó képzés. A tanulók a közismereti képzést lezáró érettségire illetve a szakképzést lezáró OKJ szakmai vizsgára a 9. évfolyamtól kezdve párhuzamosan készülnek fel a szakközépiskolai kerettanterv és a szakképzési kerettantervek alapján. A gimnazista tanulók oktatását a 4 évfolyamos gimnáziumi képzésre kidolgozott kerettantervek határozzák meg.

Más iskolákba járó növendékek vendégtanulóként folytathatják tanulmányaikat, elsősorban a szakmai képzésben. Érettségizett növendékek számára szakképzési évfolyamokat is indítunk, amelyek művészeti szakmai vizsgára készítik fel a tanulókat.

Az iskolai képzés nappali tagozatos.

Megszerezhető végzettség:

középiskolai érettségi,

A iskolában 5 évfolyamon középfokú művészeti szakképzés folyik a következő szakokon:

a 2009/2010. tanévtől:

542110800105401 festés - általános festés

542110900105401 grafika - alkalmazott grafika

542111000000000 keramikus

542111300105405 ötvös - fémműves

542111500105403 szobrász - képzőművész

542111600105402 textilművészet - kéziszőv

542120700105404 táncos - színházi táncos

542120400105402 klasszikus zenész (hangszer megjelöléssel)

542120400105403 klasszikus zenész - magánénekes

542120400105404 klasszikus zenész - zeneelmélet, szolfézs szak

542120400105405 klasszikus zenész - zeneszerzés szak

542120400105401 klasszikus zenész - hangkultúra szak

a 2013/2014. tanévtől:

54 211 03 fest

54 211 04 gra kus

54 211 05 keramiam ves

54 211 06 ötvös, fémm ves

54 211 07 szobrász

54 211 08 textilm ves

54 212 09 táncos (színházi táncos szakmairány)

54 212 05 klasszikus zenész (hangszer megjelöléssel)

Az érettségi vizsgát és/vagy a szakmai vizsgát követően növendékeink felső oktatási (szakirányú és nem szakirányú) intézményekben folytatják tanulmányaikat, vagy szakmai végzettségük alapján munkába állnak.

Az iskola címe: 7624 Pécs, Radnics u. 9.

telefon: 72/517-950, 517-953

fax: 72/517-959

E-mail: iskola@peccsimuveszeti.hu

honlapunk: www.peccsimuveszeti.hu

Az iskola célja:

A tanítási-tanulási folyamat során az iskola lehetőséget és feltételeket biztosít a növendékeknek és az iskola dolgozóinak tudásuk kialakításához, gyarapításához, tehetségük és egyéni képességeik fejlesztéséhez, ismereteik és képességeik alkotó szellemiség felhasználásához, alkalmazásához tanári és tanulói kompetenciák megteremtéséhez.

Ezt a célt az iskola

- az oktatás magas színvonalú biztosításával,
- az elméleti és gyakorlati ismeretek korszerű feldolgozásával,
- a személyiség fejlődéséhez szükséges feltételek megteremtésével éri el.

Céljaink megvalósításával korszerű általános műveltséggel és művészeti ismeretekkel rendelkező önállóan gondolkodó és cselekvő, önművelésre képes, együttműködő, felelősségvállaló, változásra és változtatásra képes, választásra és döntésre képes, harmonikus személyiség egyének bontakozhatnak ki, formálódhatnak, fejlődhetnek az iskolánkban eltöltött évek alatt.

Az iskola sajátos arculatából adódó célok:

A szakmai képzés célja:

A középfokú művészeti szakképzés

- zeneművészeti
- képző- és iparművészeti és
- táncművészeti szakon nyújt szakmai ismereteket.

A zeneművészeti szakon hangszeres gyakorlati képzésben és elméleti képzésben részesülnek a tanulók.

A táncművészeti szakon a színházi táncos szakma kritériumainak és kompetenciájának megfelelő képzésben részesülnek a tanulók. A szakmai gyakorlati képzés fő tantárgya a klasszikus balett, mellette hangsúlyt kapnak a különböző modern tánc-technikák. Emeléstan, színpadi tánc, néptánc tantárgyak is fontos részei a gyakorlati oktatásnak. A szakmai elmélet tantárgyai: tánc történet és balett.

A képző- és iparművészeti szakon az ötvös, a kerámiai, a grafiikai és a textil iparművészeti szakmákat sajátítják el a tanulók. A képzőművészet terén tehetséges növendékek a szobrász és festőszakokon tanulhatnak.

A drámatagozatos gimnáziumi képzés során az oktatás keretében folyó drámai képzés lehetőséget biztosít a színházi nevelésre, valamint a színművészet iránt vonzódó tanulók képességeinek fejlesztésére, ismereteik gyarapítására, művészeti kifejezőképességük kialakítására, a művészeti szakterületen szerzett tudás alkalmazására.

Az általános képzés célja

Olyan műveltségi területek ismereteinek elsajátítása és alkalmazása a cél, amelyek a művészeti szakképzés mellett széleskörű tájékozottságot, felkészültséget, gyakorlati ismereteket biztosítanak a tanulóknak, egyúttal kiegészítést, háttérrel jelentenek a művészeti ismeretekhez.

Az ismeretek elsajátítása mellett meghatározó jelentőség azoknak a képességeknek a fejlesztése, amelyek a tudás alkalmazását, felhasználását biztosítják.

Az általános képzés a következő műveltségi területeken nyújt ismereteket, szemléletet, értékeket:

- irodalom
- anyanyelv, kommunikáció
- történelmi, társadalmi, jogi, etikai és esztétikai ismeretek
- idegen nyelvek
- matematika
- természettudomány, környezet- és természetvédelem, egészségnevelés
- informatika (számítástechnika és könyvtárhasználat)
- testnevelés, testkultúra,
- rajz és vizuális kultúra,
- dráma (kreatív zene, színjáték, bábjáték, vers- és prózamondás)
- mozgóképkultúra és médiaismeret,
- művészettörténet.

Az iskolában működő alapítványok:

Művészetért az iskolában Alapítvány

Az iskola városi, megyei, regionális és országos beiskolázás alapján működik.

2. Iskolánk céljainak megvalósítását segítő alapelveink

2.1 Tehetséggondozás

Iskolánk a tehetséggondozás sajátos helye. Akkreditált Kiváló Tehetségpontként a művészeti képzés során a tehetséges növendékek szakmai fejlesztését végzi, tehetségének kibontakoztatását segíti elő. A tehetségfejlesztés nem csak a szakmai képzésre, hanem az általános közismereti képzésre is kiterjed.

A bevezetőben megjelölt képzés sikeres és eredményes megvalósítása érdekében a tanulók felvételénél az iskola a művészeti képzéshez szükséges tehetséget, képességeket, adottságokat veszi gyelembe.

A művészeti szakképzés a zeneművészeti területen megfelelő szintű képzettséget (zeneiskolai tanulmányokat) igényel, a képzőipar művészeti és a táncművészeti szakokra való felvételhez előtanulmányok nem szükségesek.

A felvett növendékek a képzés során olyan korszerű általános ismeretekre, és szakmai tudásra tesznek szert, amelyek birtokában felkészültek lesznek felsőfokú tanulmányok folytatására szakirányú és nem szakirányú felsőoktatási intézményekben, vagy alkalmasak lesznek a munkavállalásra: szakterületükön az elsajátított szakmai- művészeti ismeretek alkalmazására.

A tanulók képesek lesznek általános és szakmai képzettségük alapján tudásuk további bővítésére, illetve újabb megszerezhető ismeretek elsajátítására

Ennek érdekében tanulási képességeiket, tanulási módszereiket szükséges fejlesztenünk. Az általános és szakmai képzés párhuzamos oktatás formájában valósul meg.

A Tehetségpont további feladata a kapcsolattartás a partnerintézményekkel, pályázati programok keresése és azok megvalósítása, a hatékony tehetségfelismerő tevékenység támogatása.

2.2. Az egyéni képességek fejlesztésének elve

Minden növendéknek saját képességeihez mértén kell megtalálni helyét a hivatására felkészítő tanulási folyamatban.

Az iskolai oktatás az ismeretek elsajátítása, az általános és szakmai tudás megszerzése mellett a tanulók képességeinek fejlesztésére helyezi a hangsúlyt.

A növendékek fejlődését elősegítheti lehetőségeket, feltételeket az iskola folyamatosan megteremti, fejleszti. A korszerű, a kor követelményeihez igazodó szakmai és közismereti oktatás egymással egységben, egymást kiegészítve hat a tanulókra.

Az iskola a programját, szervezetét és működését a tanulók és szülői elvárásait gyelembe véve alakítja ki, lehetőséget teremt az igényekhez igazodó, szakmai fejlődésre és személyiségfejlődésre.

Az iskola szakmai sajátosságaival összhangban támogatja az alkotómunkát, a kreativitást, kialakítja

a növendékekben az önálló munkavégzés igényét, kezdeményezéseinek teret enged, aktivitásra nevel. Az iskola nyitott a környezete iránt, a tanulmányi idő alatt a művészetek iránti érdeklődést, vonzalmat elmélyíti, lehetővé teszi a különböző művészeti ágak megismerését.

Lehetővé teszi a hazai és nemzetközi művészeti és kulturális értékekben való biztos eligazodást. El segíti a művészi értékek befogadását, élményszerű átélését és alkotásban történő megfogalmazását.

A tanítási-tanulási folyamat feladata, hogy a növendékek személyiségét úgy alakítsa, hogy egyéni autonómiájuk megtartása mellett művészi alkotóközösségek felelőssé, aktív résztvevőivé legyenek.

Az iskola segítséget nyújt a növendékeknek teljesítményük reális értékelésének, a helyes önértékelésnek kialakításához.

2.3 Az egyéni bánásmód elve

Az iskola különös gondot fordít a tanulókkal való egyéni bánásmód megoldásainak kialakítására, a munka során a gyermekek/tanulók mindenek felett álló érdekét érvényesítjük.

A tanítás –tanulás folyamatában az egységesség mellett meghatározó jelentőséget tulajdonítunk a differenciálás lehetőségeinek.

A munkában a tevékenységközpontúságot, a kutatószemléletet, a nyitottságra való képességet erősítjük. Tevékenységünk tervezésekor, megvalósításakor, értékelésekor a kompetenciaalapú tartalmi szabályozásra, a kritériumorientált szemlélet kialakítására különösen nagy hangsúlyt fektetünk.

3. Az iskolában folyó nevelési-oktató munka feladatai, eszközei, eljárásai

3.1. A képzési szakirányok életkori szakaszai, a középfokú művészeti képzés el feltételei, szakmai fejlesztési feladatai

A bevezetőben kihangsúlyozott gondolatokból kitűnik: iskolánk többségében a 14-18 éves korosztályhoz tartozó növendékeket képezi az említett négy művészeti területen.

Az iskolában tanulmányaikat elkezdő tanulók olyan szülői háttérrel rendelkeznek, ahol fontos értéket jelentenek a művészetek terén megmutatkozó adottságok, képességek, ahol a tehetség felismerése és kibontása - megfelelő tanári segítséggel - már ebben az életkorban egy nagyon határozott pályaválasztás irányát jelöli ki.

Kiemelt fejlesztési feladatok valamennyi szakterületen

A tanulmányi munka területén

az iskola biztosítja a széleskörű információszerzés és -feldolgozás lehetőségeit. A képességek fejlesztésével, valamint a kompetencia alapú tartalmi elemek biztosításával megteremti a hatékony tanulást, az önmozgató tanulási lehetőségeit. A tudás az iskolai munka legfontosabb kategóriájaként jelenik meg a tanítási-

tanulási folyamatban, ugyanakkor kiemelt gyelmet fordítunk a motiváció, a metakogníció, a tudás-transzfer megfelelő alkalmazására, a komplex problémamegoldás folyamatának erősítésére.

Az iskolai munka valamennyi területén nagy hangsúlyt helyezünk az információs technológiák alkalmazására, a tehetségsegítő és hátránykompenzáló programok biztosítására.

Az eredményesebb munka érdekében meghatározó jelentőségnek tekintjük a tanulás tanítását, a tanulási módszerek megismertetését a növendékekkel.

A személyiség fejlesztése területén

kiemelt gyelmet kap a felnőtt lét szerepeire való felkészülés folyamatában az énkép /az önismeret erősítése, szoros összhangban a testi-lelki egészség jelentőségének tudatosításával. Az aktív állampolgárság gyakorlása érdekében fontos a demokratikus működés elemeinek megismerése, a gazdasági szemlélet kialakítása, a környezettudatosság elemeinek hangsúlyozása, a környezettudatos életmódról való gondolkodás kialakítása.

Fontos feladatunk a hazánkról alkotott tudás gyarapítása, hazánk értékeinek az egyetemes emberi kultúrával való összhangban történő szemléletének gazdagítása.

3.1.2. A zeneművészeti képzés területén

a) A zeneiskolai növendékek az alapfokú képzés ideje alatt többnyire megfelelő felkészítést, segítséget kapnak zeneiskolai tanáraiktól, azonban az alapfokú képzés befejezésének közeledtével fontos szakmai érdek, hogy a tanulók és tanáraik rendszeresen találkozzanak az iskolánkban tanító zeneművész tanárokkal, akik a pályára irányítás szakszerű feladataihoz segítséget nyújtanak. A tanuló és szülei számára fontos egyértelműen, felelősséggel, szakmai alapossággal kifejezni azt a véleményt, tapasztalatot: lehetséges-e a tanuló zenei adottságait olyan mértékben fejleszteni, hogy a zenei pályát hivatásként választhatja.

A zeneművészeti területen tehát rendkívül fontos a képzés folyamatosságának érdekében az előképzés biztosítása. Kiemelkedően tehetséges növendékek esetében a vendégtanulói jogviszony biztosítja az általános iskolai életkorú növendékek megfelelő szakmai felkészítését, amelyre a szülők részéről egyre nagyobb igény mutatkozik és amelyre iskolánkunk a törvény biztosította kereteken belül fogva lehetősége van.

b) A zenei képzés több évtizedes hagyományai alapján alakult ki az a csupán szakmai képzés, amelyet más középiskolákban tanuló zenei téren tehetséges diákok folytatnak. Az általános középfokú képzésre az adott gimnáziumban vagy szakközépiskolában kerül sor. A vendégtanulói jogviszony létesítésének lehetősége, valamint a szakképzés jelenlegi rendszere megfelelő jogi háttérrel biztosítja ehhez a képzéshez.

c) Ugyancsak a zenei képzés szakmai érdekei alakították ki az iskolában, vagy más városok hasonló intézményeiben - érettségizett növendékek szakmai továbbképzésének rendszerét, amelyet eredményesen folytatunk és amelyre a szak központi programja ad lehetőséget a képzés öt évesre történő kiterjesztésével.

Összefoglalva: a zeneművészeti területen a szakmai képzés tág életkori határok között biztosítja a szakmai oktatást-párhuzamosan az általános képzéssel.

3.1.3. A képzés - iparművészeti és a táncművészeti területen

E szakok esetében szakmai előképzés nem szükséges, a tanulók az általános iskolában szerzett ismereteik és a szakokhoz szükséges, megfelelően fejleszhető adottságaik alapján nyerhetnek felvételt - mindkét szakon általában 14 éves életkorban.

A táncművészeti szak felvételi követelményei nem írják elő az előképzettség szükségességét, de az utóbbi évek tapasztalatai azt mutatják, hogy az alapfokú táncművészeti oktatásból jelentkező gyermekek zikái és mentális előképzettségük miatt sikeresebb felvételi vizsgát képesek tenni.

3.1.4. A beiskolázás során felvételt nyerhetnek a 6 és 8 osztályos gimnáziumok megfelelő évfolyamán tanuló diákok, továbbá lehetősége van a már középiskolában a tanulmányaikat elkezdett tanulóknak is a felvételüket kérni iskolánk 9. évfolyamára.

3.1.5. Mindhárom szak esetében a képzés során feltétlenül figyelembe kell venni a növendékek fejlődésének egyéni ütemét, a szakmai fejlődés biztosítása érdekében adott esetben élni kell a szakmai és általános képzés elcsúsztatásának lehetőségével.

3.1.6. A drámatagozatos képzésre általános iskolát végzett tanulók jelentkezhetnek, irodalmi, kommunikációs, zenei, mozgási tudásuk, képességeik alapján.

3.2. A párhuzamos jellegű képzés szükségessége és jelentősége

3.2.1. Iskolánkban – eltérően más szakképzést folytató intézménytől – a szakmai és általános képzést párhuzamosan szükséges folytatni, mert a művészeti képzést nem lehet két szakaszra bontani: a szakmai alapozást nem lehet elkülöníteni a szakmai fejlesztéstől.

3.2.2. A szakmai képzés feladata a speciális kompetenciák fejlesztése: iskolánkban kiemelt jelentősége van az alkotóképesség fejlesztésének.

Az alkotás folyamata nemcsak az elgondolást, a döntést, hanem a kivitelezést: a produktum létrehozását is magába foglalja. Ebből következően az alkotóképesség fejlesztése csak a tevékenység, a cselekvés fontosságának hangsúlyozásával lehetséges.

Ezért a szakmai elméleti oktatást és a gyakorlati képzést a zenész tanulóknál az alapfokú képzés után folytatni kell, a képzés- és iparművészeti szakon, valamint a táncművészeti szakon a képzés első évében el kell kezdeni és folytatni kell olyan mértékben, ahogy azt a szakmai ismeretek megkövetelik.

A szakmai gyakorlat és elmélet egymástól elválaszthatatlan, egymást erősítve szoros egységet alkot, és folyamatos fejlesztést igényel.

3.2.3. Az általános /közismereti / képzés követelményei megegyeznek bármely más középiskolával szemben támasztott követelményekkel, ezt gyelembé véve vált szükségessé az öt évesre kiterjesztett képzés bevezetése.

A gimnáziumi képzés a drámatagozat esetében négy év alatt általános műveltséget és szaktudást eredményez elméleti és gyakorlati ismeretek elsajátításával.

Összegezve: ebben az iskolatípusban a szakmai és általános képzés követelményeinek teljesíthetőségét: az érettségi vizsgára valamint a szakmai vizsgára való felkészítést csak a párhuzamos, megnyújtott képzés biztosítja. A szakmai képzés központilag meghatározott programjai és szakképzési kerettanterv ezt támasztja alá.

3.3. A képzés sajátosságainak hatása a képzés jellegére

3.3.1. A művészeti képzés valamennyi szakterületen bizonyos mértékben az egyéni, individuális képzésre helyezi a hangsúlyt. Az előadóművészetben részben a szólista szerepre, a képzőművészetben, iparművészetben az egyéni alkotómunkára való felkészítés az iskola feladata.

3.3.2. A zeneművészetben, a táncművészetben, és a dráma képzésben az alkotások közös munka, szakmai kapcsolatok révén alakulhatnak ki: zenekari munka, kamarazenélés, színházi előadások, balett-estek formájában.

A közös produktum létrehozásához fokozottabb felelősség szükséges a szakmai ismeretek elsajátítása során.

3.3.3. A művészeti ismeretek elsajátítása mind az individuális, mind pedig a közösségi képzés során az egyéni illetve a csoportos /kiscsoportos/ oktatást igényli.

A képzés egyéni illetve csoportos formában való biztosítása azt a már korábban említett nagyon fontos ténytet is gyelembé veszi a képzés célja mellett, hogy a növendékek egyéni képességei, fejlődésük, tehetségük kibontakozásának üteme és sajátosságai eltérőek, ezért pedagógiaiilag is részletesen kidolgozott és "testreszabott" módszereket kell biztosítanunk. Csak így valósíthatjuk meg a teljes differenciált oktatást a tehetséggondozás feladatát gyelembé véve.

Az egyéni és kiscsoportos szakmai órák lehetőségét a szakképzési kerettantervek biztosítják.

3.4. A képzés szervezése

3.4.1. Az iskolában középfokú művészeti szakképzés folyik az 1. fejezetben felsorolt szakképesítések megszerzéséért. Mindhárom szakirányban 1-1 osztály indul évente (táncművészetin 16, a másik kettőn 25-30 tanuló férőhellyel), így az iskolában egyidejűleg 15 osztály tanul. A drámatagozatos osztály a táncművészeti képzéssel együtt egy osztályként indul 16-16 tanuló férőhellyel.

3.4.2. A zeneművészeti szakon a képzés zongora, vonós (hegedő, brácsa, gordonka, gordon), fafúvós (fuvola, oboa, klarinét, fagott), rézfúvós (vadászkürt, trombita, harsona, tuba), ütő, gitár, magánének, szolfézs-zeneelmélet és zeneszerzés-előkészítő, szaxofon, furulya, orgona tanszakon folyik.

Mindenki tanulja a választott tanszaknak megfelelő tárgyat, ezenkívül szolfézst, zeneelméletet, zeneirodalmat, népzeneét, kötelező zongorát (a nem zongora tárgyasok), kamarazeneét, az elmélet tanszak tanulói kötelező hangszeret, minden leánytanuló tagja az énekkarnak (nagy létszámú kórus és kamarakórus is működik), a vonósok és a fúvósok pedig zenekarban vesznek részt. A magánének szakosok szakmai tárgyként olasz nyelvet is tanulnak.

3.4.3. Az iparművészeti területen ötvös, kerámia, textilművészet és alkalmazott grafika szakok működnek. A képművészeti területen szobrász és festőszakmák elsajátítására van lehetőség. A tanulók kis létszámú csoportokban sajátítják el a választott szak elméleti és gyakorlati ismereteit, ezenkívül rajzot, festést, mintázást tanulnak szakmai tárgyként, magas óraszámú – és a szakmai órák csoportlétszámánál nagyobb létszámú csoportokban.

Valamennyien tanulnak ezenkívül művészettörténetet és ábrázoló geometriát.

3.4.4. A táncművészeti szakon kiemelt fontosságú, legnagyobb óraszámú tárgy a klasszikus balett. Kisebb óraszámú tanulóknak a növendékek akrobatika, emelés, néptánc, színészet, színpadi tánc, modern-tánc, balett-elmélet, táncművészeti tantárgyakat a színházi táncos szakképesítés megszerzéséért.

3.4.5. A drámatagozatos gimnáziumi osztályban szakmai gyakorlati tantárgyakat tanulnak a növendékek, amelyek a következők: drámajáték (tárgy), színjáték (tárgy), kreatív zene, tánc- és mozgás, beszédtechnika, vers- és prózamondás. Elméleti tantárgyak: animáció, színháztörténet.

3.4.6. A szakképzésben részt vevő tanulók számára kötelező a munkahelyi egészség és biztonság, a foglalkoztatás, és az elhelyezkedést segítő idegen nyelv tanulása – a szakképzési kerettantervekben meghatározottak szerint. A szakközépiskolások ötödik érettségi tárgyként ágazati szakmai érettségit vizsgát tesznek, a jogszabályok alapján. Iskolánk biztosítja számukra a lehetőséget, hogy a továbbtanulási célok gyűlése vételezéssel hatodik tárgyként más választható tárgyból is vizsgát tegyenek.

3.5. A tanulói jogviszony létesítése

3.5.1. Az iskola mindhárom művészeti tagozatára és a drámatagozatos képzésre felvételi vizsgával lehet bekerülni, mely képességfelmérésből áll.

A képművészet- és iparművészeti szakra a képességfelmérés rajzból történik. A különböző feladatokat tartalmazó feladatsor elkészítését követően, meghatározott pontszám felett lehet felvételt nyerni.

A képességmérés természet utáni rajzból és festésből, illetve a tanulói kreativitást vizsgáló feladatból áll. Megnézzük a tanulók otthonról hozott munkáit is. Beszélgetéssel tájékozódunk a tanulók általános műveltségéről, érdeklődéséről, személyes problémáiról.

A szakképesítésekre történő beosztás a jelentkezéskor megjelölt igények, illetve a felvételnél mutatott teljesítmény alapján történik.

3.5.2. A zeneművészeti szakra a képességfelmérése két forduló

- a, elméleti tárgyból (szolfézs) – írásbeli, szóbeli
- b, hangszeres – gyakorlati

A jelentkezéshez zeneiskolai végzettség szükséges. A felvételi el tt két alkalommal el meghallgatást tartunk – szakmai megbeszéléssel, tanácsadással egybekapcsolva. Az el meghallgatáson azok a tanulók is részt vehetnek, akik csak 1 vagy 2 év múlva jelentkeznek felvételre.

A felvételi vizsgán hangszeres f tárgyból és szolfézsból vizsgáznak a jelentkez k. Beszélgetéssel tájékozódunk a tanulók általános m veltségér l, érdekl désér l, személyes problémáiról.

3.5.3. A táncm vészeti szakon is kétfordulós:

1. Az els fordulóban a táncszakma speciális kritériumainak megfelel alkati és zikai alkalmasságot vizsgálja a szaktanárokból, és a táncszakma jeles képvisel ib l álló bizottság (arányos, vékony testalkat, hosszú végtagok, szép megjelenés, ívelt lábfej, laza ízületek, hajlékony derék, tónusos izomzat).
2. A második fordulóban az vehet részt, aki a speciális alkati és zikai alkalmassági vizsgának megfelelt. A második fordulóban a vizsgálat tárgya a mozgáskészség, mozgásmemória, koordinációs készség, stílusérzék, koncentrációs készség, mozgásutánzás, ritmusérzék.

3.5.4. Mindhárom tagozaton és a drámatagozatos képzésnél is követelmény, hogy az érettségi tantárgyakból legalább közepes szintet érjenek el a jelentkez k.

3.6. *A tanulói jogviszony megsz nése*

3.6.1. az iskolai tanulmányok befejezése el tt megsz nhet a tanulói jogviszony ha:

- szakmailag nem tud a tanuló megfelel módon fejl dni, ezért átjelentkezik más középiskolába vagy kimarad
- egészségileg alkalmatlanná válik tanulmányai folytatására, és ezért iskolát kell változtatnia
- fegyelmi büntetésb l az iskolából távoznia kell.

3.6.2. A tanulói jogviszony az iskolai tanulmányok befejezéseképpen letett érettségivel, illetve szakmai vizsgával sz nik meg.

3.7. *A képzés formái*

3.7.1. Kötelez tanórai foglalkozások

Valamennyi területen (szakkézés és gimnázium, valamint közös közismeret) a tanórák a közösen kialakított és elfogadott óratervek alapján szervez dnek.

A közismereti tanórák és a szakmai elméleti órák 45 percesek, a szakmai gyakorlati órák ett l eltér ek: általában 60 percesek - a helyi tantervben megfogalmazottak szerint.

Az óratervben feltüntetett egyéni órákat és csoportbontásokat alkalmazzuk, az adott tantárgy jellegét

és a lehet ségeket (létszám, hely) gyelembé véve .

A tananyag feldolgozása történhet témaegységként, amelyet a tanulók érdekl désére alapozva projekt formájában dolgozunk fel: tervezés, el készítés; problémamegoldás-együttm ködés; összefüggések fel-tárása elemekb l álló folyamatként.

3.7.2. A tanórán kívüli foglalkozások szervezeti formái

az iskolában szervezett tanórán kívüli foglalkozások lehetnek:

állandó foglalkozások

énekkar (kötelez részvétellel – tantervi el írás szerint)

zenekar (kötelez részvétellel – tantervi el írás szerint)

szakkörök

a diákönkormányzat foglalkozásai

tömegsport órák

DSK sportcsoportok foglalkozásai

Speciális foglalkozások korrepetálás

felzárkózás

felkészítés, konzultációs lehet ségek érettségire,

felvételire

id szakos, alkalmi foglalkozások

házi tanulmányi versenyek

házi kulturális versenyek

közös pályázatok

iskolai közös ünnepélyek (nemzeti ünnepek, évfordulók alkalmából,

karácsonykor, szalagavató ünnepély és bál, ballagás)

osztály-évfolyam összejövetelek

m vészeti napok rendezvényei

alkalmi programok

gyakorlási lehet ségek

el adások

sportnap

tanulói kiállítások

irodalmi önképz kör.

A tanuló tanulmányi munkájának segítésére, a közösségi élet fejlesztésére, a szabadid értelmes eltöltésérediákkörök szervezhet k. (szervezeti és m ködési feltételeit részletesen az SZMSZ tartalmazza)

3.7.3 A szakképzési kerettantervek alapján növendékeinknek nyári szakmai gyakorlaton kell résztvenniük a helyi tantervben meghatározott óraszámok szerint.

3.7.4. A tehetséggondozás kiemelkedő tanórán kívüli lehetőségei az évenként szervezett évközi és nyári szakmai gyakorlatok (képzés- és iparművészeti alkotótelepek, zenei táborok, tánckurzusok). A munka folyamatosságának és a tanulók szakmai fejlődésének biztosítása érdekében ezeknek a programoknak a megszervezése és lebonyolítása kiemelkedő jelentőségű.

3.8. *Összefüggő szakmai gyakorlat*

A szakképzési kerettantervekkel összhangban szakképzéseink esetében az összefüggő szakmai gyakorlatot a növendékek művészeti szakmai gyakorlatként teljesíthetik, mely megszervezhető a képzési sajátosságok győlembevételével (pl.: hangversenyek, fellépések, táborok, versenyek, kiállítások, művésztelepek, bemutató és pályáorientációs programok formájában)

A zeneművészeti szakképzés nyári gyakorlata:

A programot évente augusztus 20. után és a tanév kezdés időpontja előtt rendezzük meg. Célunk a színvonalas, intenzív, zenei tevékenység biztosítása, a hangszeres gyakorlás, az egyéni képességek fejlesztése, a tanulást segítő módszerek ismertetése és egyéni fejlesztése.

A program résztvevői a Pécsi Művészeti Gimnázium és Szakközépiskola zeneművészeti tagozatos tanulói, akik felkészülhetnek a következő időszerű szakmai, tanulmányi feladataira, kihívásaira.

Várjuk azokat a pályaválasztás előtt álló 12-15 éves zenei pályára készülő zeneiskolásokat, akik iskolánkban szeretnének továbbtanulni. A gyakorlat során megismerkedhetnek, tanárainkkal, középfokú tanulmányaik megkezdéséhez, folytatásához, az általunk képviselt és biztosított követelményekkel és feltételekkel.

A gyakorlatot hangversenyekkel zárjuk, melyek során minden résztvevő számára biztosítjuk a bemutatkozás lehetőségét, a részvételt egyéni vagy csoportos produkciókban.

Programok: egyéni hangszeres órák, szolfézs órák, kamarazene, hangversenyek, beszélgetés a pályaválasztásról, előadások, sportprogramok.

A nyári programon való részvétel önköltséges abban az esetben, ha nem az nem része a szakképzés kötelező nyári gyakorlatának.

Nyári szolfézs-zeneelmélet szakos tábor

A szolfézs-zeneelmélet tanszak 1982 óta tartja rendszeres nyári táborait. Ezeket elsősorban az a cél hívta életre, hogy a tantárgyak speciális, egyedül nem végezhető készségfejlesztési munkájában ne álljon be majd három hónapnyi hézag. Ezért időzítjük ezeket az alkalmakat kezdettől fogva a nyári szünet közepére, július és augusztus fordulójára, 5-6 napra.

A táborokon elsősorban a szolfézs-zeneelmélet, valamint a zeneszerzés tárgyban növendékek vesznek részt, 2-3 tanár és általában néhány volt (ma zeneakadémista, vagy főiskolás) növendék vezetésével. Megszoktuk hívni a tanszakra frissen felvett, a 9. évfolyam elkezdése előtt álló diákokat is.

A foglalkozások konkrét tartalma:

1. Kb. napi két óra diktálás, ill. elemzés csoportokra bontva (kinek-kinek a maga nehézségi foka szerint).

2. Egy nagyobb lélegzet zenem (legtöbbször opera) közös feldolgozása-hallgatása, megtekintése (videón), minden oldalú megbeszélése (ebb l kerül ki a diktálásos foglalkozások anyaga is).
3. Kórusm vek közös tanulása, lehet leg a 2. pontban feldolgozott m stílusköréb l. Ezeket, ha lehetséges, nyilvánosan is el adjuk.
4. A környék természeti, m vészeti, történeti nevezetességeinek megismerése, beleértve az esetleg kapcsolódó irodalmi vonatkozásokat is.

A tábort évr l-évre különböz olyan városokban-községekben tartjuk, ahol sikerül szállásként kollégi-umi helyet, a foglalkozásokhoz pedig egy zeneiskolában alkalmas termeket szerezni.

Nyári gyakorlat a képző-iparművészeti szakon

A nyári alkotótelepek a m vészeti képzésben fontos szerepet játszanak. Lehet ség nyílik arra, hogy a m termi munkákon kívül folyamatosan dolgozhassanak együtt a diákok f leg tájázrálószólásokon. Az intenzív munka jelent sen segítheti a tanulókat, hogy jobban elmélyedhessenek a természeti környezet tanulmányozásában és még többféle anyag és technika kipróbálásában. A kötetlen diskurzus jobban megkönnyítheti a tanár és diák között kialakulható kommunikációt is. A nyári programon való részvétel önköltséges abban az esetben, ha nem az nem része a szakképzés kötelez nyári gyakorlatának.

Szakmai gyakorlat a táncművészeti szakon

A kötelez szakmai tantárgyak követelményeinek teljesítésén kívül nagy hangsúlyt fektetünk a szakmai gyakorlat biztosítására.

Minden professzionista táncos képz intézmény számára nagyon fontos a szakmai gyakorlat lehet ségének megteremtése.

A táncm vészet teljes mértékben gyakorlati szakma, a technikai tudás, az el adói készség fejl dését, a rutinszerzést csak a nyilvános, közönség el tti megmutatkozások, fellépések biztosíthatják.

A táncos növendékek szakmai gyakorlatának legf bb helyszíne a Pécsi Nemzeti Színház, ahol a színház produkcióinak közrem köd iként végezhetik szakmai gyakorlatukat.

A színházi szakmai gyakorlat állandóan változó jelleg , és mennyiség feladatokat ró tanulóinkra, az aktuális éves m sorterv, és színre kerül darabok függvényeként.

Ezt a aktuáló ritmusú, és általunk nehezen szabályozható szakmai gyakorlatot kiegészítik egyéb rendezvények, fesztiválok, versenyek, városi fellépések, melyek mértéke szintén a felkérések számától függ.

A színházi produkciók próbáin résztvev tanuló hiányzása indokolt, igazolt hiányzás.

A színházi szakmai gyakorlat speci kus, és jellemz a táncos pályára.

A színházi szakmai gyakorlat iskolai rendbe illesztése rugalmasságot kíván mind a szakmai, mind a közismereti terület pedagógusaitól.

A szakmai gyakorlat következtében el forduló mulasztások miatt történ elmaradt feleletek, dolgozatok, beszámoló id pontját egyéni elbírálással szükséges kijelölni – a követelmények megfelel teljesítése érdekében.

Kurzusok a táncművészeti szakon

A középfokú táncművészeti képzés elsődleges célja a sikeres elhelyezkedés. A munkába állás lehetőségét nagyban növeli a kötelező tantárgyak ismeretén kívül a különböző tánctechnikákban való jártasság. Az oktatásban nem szereplő „táncnyelvek” megismerésére, elsajátítására a tánckurzusokon való részvétel ad lehetőséget.

Évtizedes hagyománya van iskolánkban a táncművészeti tagozat növendékei számára szervezett tanévkezdő, évközi és év végi kurzusoknak, melyek kiegészítik szakmai oktatásunkat.

Aszorgalmi időben történő kurzusok kötelezőek, az egyéb Pécssett szervezett kurzusokon való részvétel választható.

A kurzusok anyagi fedezetét, a vendégtanárok díjazását és költségeit jelenleg pályázati támogatásból biztosítjuk. Ez alól a szakképzési törvényben meghatározott kötelező nyári gyakorlat jelent kivételt.

3.9. A nevelő-oktató munka megvalósításának eszközei, eljárásai

A nevelő-oktató munka eszközeiként, eljárásaiként a nevelő-oktató munka céljait, feladatait megvalósító tevékenységeket és módszereket használjuk.

Az oktatási módszereink főbb jellemzői, hogy

- rendszeresen ismétlődnek
- a tanárok, mint a tanítás/tanulás irányítói tudatosan tervezik és alkalmazzák
- a tanulók, mint a tanulási folyamat alanyai spontán és/vagy tudatosan elsajátítják és alkalmazzák
- cél-, tartalom-, és eszközfüggőek
- és egymással kölcsönhatásba lépve, módszerkombinációkat alkotnak.

A módszerek kiválasztásában és alkalmazásában kulcsszerepet játszanak a képzésünk során kitűzött célok.

Oktatási módszereinket a következő lehetőségek közül választjuk:

I.

1. A didaktikai feladatok szerint:

- Új ismeretek tanításának/tanulásának módszere
- A képességek tanításának/tanulásának módszere
- Az alkalmazás tanításának/tanulásának módszere
- A rendszerezés és rögzítés tanításának/tanulásának módszere

2. Az információk forrása szerint:

- Verbális (szóbeli, írásbeli) módszer
- Szemléltető módszer
- Gyakorlati módszer

3. Az oktatás logikája szerint:

- Induktív módszer
- Deduktív módszer

4. A tanulók megismerő tevékenysége szerint:

- Receptív módszer
- Reprodukív módszer
- Részben felfedezési módszer
- Kutató jellegű módszer

II.

1. Alapmódszerek

- tanári magyarázat (frontális tanítás)
  - beszélgetés
  - kérdve kifejtés módszer
  - előadás
  - előadás demonstrációval, illusztrációval
- munkáltatás (egyéni, de nem önálló tanulás)
  - variációs módszer
  - házi feladat (előírt)
- individualizálás (egyéni és önálló tanulás)
  - egyéni feladatok
  - házi feladat (önálló)
  - feladatrendszerrel segített tanítás-tanulás

2. Motiváló módszerek

- csoportmunka
- játék
- vita
- kutató-felfedezési módszer
- projekt módszer

3. Stratégiák (komplex módszerek)

- számítógéppel segített tanítás-tanulás

III.

A tanórai differenciálás módszerei

1. Tanítási munkaformák

- csoportmunka
- páros munka
- egyéni munka
- differenciált tananyagfeldolgozás
- feladatlapok alkalmazása

2. Kooperációra – együttműködésre alapozott tanulásszervezési módok

- Problémaalapú tanulás
- Kooperatív vita
- Drámamódszer
- Kagan-féle kooperatív tanulás módszerei
- Projektmódszer

4. Pedagógiai folyamataink

4.1. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok:

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok megjelennek az iskola tanárainak tanításában. Ezek a feladatok meghatározzák a tanulók képességfejlesztésének különböző területeit, melyek kijelölik, hogy mely kulcskompetenciák fejlesztése kívánatos az iskola képzésében.

A feladatok között fontos szerepet kapnak a tanulásszervezési tevékenység leírásai, a fejlesztés érdekében elvégzendő tanulói tevékenységek.

A tanulói teljesítmények magas színvonalának elérését a növendékek személyiségének fejlesztésével párhuzamosan szükséges megvalósítani.

A személyiség alaprendszere

A személyiségfejlesztés feladatát /a nevelést/ az iskola olyan általános kompetenciák kifejlesztésével végzi, amelyek a tanulók mindennapi egyéni és szociális létéhez elengedhetetlenül szükségesek.

Az általános kompetenciák: a személyes, szociális és kognitív kompetenciák és a szakmai kompetenciák szoros összefüggésben vannak.

A személyiség funkcionális modellje Nagy József elmélete alapján a következők:

Személyes kompetencia

Szociális kompetencia

egészséges és kultúrált
életmódra nevelés

Kognitív kompetencia

Az értelem kiművelése

segítő életmódra nevelés

Speciális kompetenciák

/A szakmai képzés megalapozása és fejlesztése/

A személyiségfejlődés funkcióját tekintve a legfontosabb feladatunk, hogy a növendékek adaptívabbá, kreatívabbá váljanak

(Nagy József, 2000.)

A kreatív személyiség fejlődése iskolánk jellegétől kap különös hangsúlyt:

a művészeti alkotómunkához a következő személyiségvonások kialakítása a feladat:

- nyitottság (könnyedség) – nagyszámú ötlet létrehozására való képesség
- rugalmasság (flexibilitás) – különböző ötletek létrehozásának, vagy különböző megközelítések alkalmazásának képessége
- originalitás (eredetiség) – új, szokatlan, innovatív ötletek létrehozására való képesség
- eljárási kidolgozottság (elaboráció) – a részletek kidolgozásának képessége.

Fontos személyiségjegyek lehetnek még: koncentráció képesség, nagyfokú türelem és fegyelem, problé-

maérzékenység, jó képzel er , beleél kéesség, érdekl és (kíváncsiság), értékel -kritikai gondolkodás.

A személyiségfejlesztés feladatai a következ k:

A gondolkodási kéesség fejlesztése:

a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése, a rendszerez kéesség fejlesztése, az induktív gondolkodás fejlesztése, a deduktív gondolkodás fejlesztése, a kombinatív kéesség fejlesztése, a korrelatív gondolkodás fejlesztése, az analógiás gondolkodás fejlesztése, a kritikai gondolkodás fejlesztése

A megismerési kéességek fejlesztésének területei:

információszerz és -feldolgozó kéesség, az ismeretek új helyzetekben való alkalmazásának kéessége, kommunikációs kéesség, szövegalkotási kéesség, a mindennapi gyakorlati élethelyzetekben történi eligazodás, az önálló ismeretszerzéshez szükséges kéességek

A személyes értékek tudatosítása, a tanulást segíti érzelmi és motivációs tényezők megerősítése:

a személyes kéességekbe vetett hit kialakítása és megerősítése, az ismeretszerzés iránti bels motiváció kialakítása és megerősítése, bels értékrend és értékek felé való orientálódás megerősítése, együttm ködési, döntési és életvezetési kéesség fejlesztése, a megismerés konkrét tartalmának és módjának kiválasztásában való aktív közrem ködés igényének kialakítása

4.2 *Pedagógiai folyamataink*

4.2.1. A tanítás-tanulás területei

A nevel testület az iskolavezetés és a munkaközösség-vezet k irányításával közösen határozza meg az iskolánkban folyó tanulás tartalmi, formai és szervezeti egységeit.

Pedagógiai programunkban rögzítjük a jelenleg optimálisnak tartott tanulási tendenciákat, amit ha szükségesnek tartunk, a lehetséges keretek között módosítunk.

Iskolánk pedagógiai munkájában a legfontosabb a tanítás-tanulás tevékenysége, melynek középpontjában a motiváló tényez k állnak.

Intézményünk alapvet célja, hogy a tanítás-tanulás folyamata:

- *teremtsen szilárd alapokat, tegye nyitottá, fogékonyá az értékek befogadására a tanulókat, és kreatívvá a szerzett kéességek alkalmazásában;*
- *minden irányú tevékenységét a szemléletesség, a cselekedtetés, az önálló munkáltatás, a di erenciáltság és a kulcskompetenciák fejlesztése hassa át.*

4.2.1. Fejlesztési területek – nevelési célok

A fejlesztési területek és a nevelési célok áthatják a pedagógiai folyamat egészét, s így közös értékeket jelenítenek meg. A célok elérése érdekében a pedagógiai folyamatban egyaránt jelen kell lennie az ismeretszerzés, a gyakoroltatás-cselekedtetés mellett a példák érzelmi hatásának is.

E területek – összhangban a kulcskompetenciák alapját adó kéességekkel, készségekkel, az oktatás és nevelés során megszerzett ismeretekkel, és a tudásszerzést segít attit dökkel – egyesítik a hagyományos értékeket és a XXI. század elején megjelent új társadalmi igényeket.

4.2.1.1. Az erkölcsi nevelés

A köznevelés alapvető célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése. Az erkölcsi nevelés legyen életszerű: készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira. Az erkölcsi nevelés lehetőséget nyújt az emberi lét és az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítési módokat felölelő megértésére, megvitatására. Hangsúlyt kell helyezni a közelmúlt viharos történelmi eseményeinek etikai alapú megítélésére, a XX. századi totalitárius diktatúrák lélektelen, emberellenes voltának sokoldalú bemutatására, különös tekintettel a társadalomtudományi és művészeti tantárgyak oktatása terén. Az iskolai közösség élete, tanárainak példamutatása támogatja a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítségkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás. A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelmetől a képzeltehetségen át intellektuális érdeklődésük felkeltéséig – hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helytállásukat a munka világában is.

4.2.1.2. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát, ugyanakkor legyenek képesek azon alkotók helyes etikai alapú megítélésére is, akik elfogadhatatlan politikai és morális szerepvállalásuk révén – akár passzívan, akár tevékeny cselekvések során – az embertelen eszmék és gyakorlat szolgálatába álltak, idegen elnyomó hatalmak érdekeit szolgálták ki. Sajátítsák elő azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a hazáért és népei megismerését, megbecsülését. Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját. Tájékozódjanak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről és nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákról. A nemzeti öntudat egészséges voltától idegen mindenféle nacionalizmus – így a nemzetiségek, a vallási-nyelvi etnikumok történelem- és jelenformáló szerepének és államalkotó létük elismerésének az iskolai nevelés-oktatás egészében evidenciának kell lennie.

4.2.1.3. Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. A felelős, hazájáért cselekedni akaró és tudó állampolgárrá nevelésnek szerves része a demokratikus jogállam és a nemzeti függetlenség (szuverenitás) elleni fellépő törekvések felismerése, és annak megértetése, hogy a diktatúrák elleni küzdelem minden korban elsőleges állampolgári kötelezettség, hiszen a jogtiprásból sohasem

születhez jog. Ennek alapján kell a XX. századi totális diktatúrák jellemzőit is feldolgozni, feltárva a rendszerek emberiség ellen elkövetett bűntetteit is. Az iskola megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket, és ennek keretében biztosítja a honvédelmi nevelést. A részvétel a közügyekben megkívánja a kreatív, önálló kritikai gondolkodás, az elemző képesség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások. Az iskola minden évfolyamán fontos feladat – az életkori sajátosságok és egyéb speciális kérések mentén – Magyarország Alaptörvényének, különösen a Nemzeti Hitvallásban és az Alapvetésben foglaltak megismertetése.

4.2.1.4. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

Az önismeret – mint a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődés- és fejleszthető képesség – a társas kapcsolati kultúra alapja. El kell segíteni a tanuló kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kimunkálását. Hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra. Ahhoz, hogy az oktatási és nevelési folyamatban résztvevő tanulók, az elsajátított készségekre és tudásra támaszkodva énképükben is gazdagodjanak, a tanítás-tanulás egész folyamatában támogatást igényelnek ahhoz, hogy tudatosuljon, a saját/egyéni fejlődésüket, sorsukat és életpályájukat maguk tudják alakítani. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

4.2.1.5. A családi életre nevelés

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések, a családok egy részének megközelítésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését az iskolai életbe. Kitüntetett feladata az intézménynek így a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése. A felkészítés a családi életre segítséget nyújt a gyermekeknek és fiataloknak a felnőtt párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a családi életükben felmerülő konfliktusok kezeléséről. Az iskolában foglalkoznia kell a szexuális kultúra kérdéseivel is.

4.2.1.6. A testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. Látványosítani kell a diákokkal, hogy a fizikai erőnlét, a kitartás – a test egészsége és jóléte – elválaszthatatlan a lelki egyensúlytól, a lélek egészségétől. A rendszeres testnevelés és sporttevékenység révén könnyebb elviselni a stresszt, a fizikai, lelki és szellemi terheléseket. A testi és a lelki egészség harmonikusan együttműködő fejlesztése és megőrzése a tanulók élethosszig tartó, egészségtudatos, fizikailag aktív életvezetésre történő szocializálásának célját szolgálja, melyhez szorosan kapcsolódik a tehetséggondozás és a motoros műveltség eszközeivel való személyiségfejlesztés is. Az egészségfejlesztés és -megőrzés ösztönöz arra, hogy bírjon az egészségközpontú tevékenységrendszerek tudatos kialakítására és fenntartására.

A tanulókat ösztönözni kell arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stressz- és feszültségoldás különféle ismereteinek elsajátítására, módszereinek alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megővésére, társas viselkedésük szabályozására, a kon iktusok kezelésére. Feladat, hogy a családdal együttm ködve felkészítsük a tanulókat az önállóságra, a betegség-megel zésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiénében, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében. Motiválni és segíteni kell a tanulókat a káros függ ségekhez vezet szokások kialakulásának megel zésében. Nélkülözhetetlen szerepet tölt be a mozgástanulás a tanuló saját testképének megismerésében és a testtudat kialakításában. Mindennek sikere nagyban függ a komplex intézményi mozgásprogram elméleti és gyakorlati min ségét l.

4.2.1.7. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A Nat ösztönzi a személyiség fejlesztését, kibontakozását segít nevelést-oktatást: célul t zi ki a hátrányos helyzet vagy fogyatékkal él emberek iránti szociális érzékenység, segít magatartás kialakítását a tanulóknál úgy, hogy saját élmény tanuláson keresztül ismerik meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét. A segít magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttm ködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és -megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felel s állampolgári létehez.

4.2.1.8. Fenntarthatóság, környezettudatosság

A felnővekv nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az er forrásokat tudatosan, takarékosan és felel s ségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. A természettudományi oktatás és nevelés terén a tanuló empirikus tapasztalataira épül és életkori sajátosságaikhoz, igényeikhez adekvát módon kapcsolódó ismeretátadás a természettudományos és m szaki életpályákra való szocializáció sikerességének záloga. Stratégiai cél, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímél , értékvéd , a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanuló számára. Olyan magatartás határozza meg a tanuló viszonyát az ember életterül szolgáló környezethez, annak fenntartható megővéséhez és fejlesztéséhez, melynek tudásbázisa nem kizárólagosan a rendszerszer ség, az alapelvek és kulcsfogalmak merev struktúrájára épül, hanem els sorban a különféle összefüggésekre alapozott és begyakorolt természettudományos és m szaki m veltség mindennapi életben és a munka világában való hatékony alkalmazhatóságához. Az intézménynek fel kell készítenie ket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanuló megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, változásokat idézhetnek el , továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínű ségének meg rzésébe, gyarapításába. A természettudományos oktatás-nevelés, a m szaki életpályára való szocializáció és a környezeti nevelés terén a jelenben folyó kutatások folyamatai alapvet jelleg ismeretének és a nem hagyományos oktatásszervezési módszerek terrénumának egyre nagyobb szerepet kell biztosítani.

4.2.1.9. Pályaorientáció

Az iskolának – a tanuló életkorához igazodva és a lehet ségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania

a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítani, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket.

Ezért fejleszteni kell bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

4.2.1.10. Gazdasági és pénzügyi nevelés

A felnővekv nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Cél, hogy a tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrataltságát. Ennek érdekében a köznevelési intézmény biztosítja a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását. A fenntarthatóság gazdasági-üzleti világban értelmezhető vonatkozásai olyan fejlődési folyamatot feltételeznek, mely az öfenntartó mechanizmusok, a megújuló erőforrások révén nem csak a természettudományi műveltségterülethez, hanem a testi-lelki egészség céljaihoz is kapcsolódnak az iskolai nevelés-oktatás területén.

4.2.1.11. Médiatudatosságra nevelés

Cél, hogy a tanulók a mediatizált, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés az értelmező, kritikai beállítódás kialakítása és tevékenység-központúsága révén felkészíti a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelve megszervezésére, tudatos alakítására. A tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusával, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint ezek különbségei és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

4.2.1.12. A tanulás tanítása

A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban. Meg kell tanítani, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az elzeter ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban; hogyan rögzíthetők és hívhatók el pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

4.2.2. Kulcskompetenciák

4.2.2.1. Anyanyelvi kommunikáció

Az anyanyelvi kommunikáció magában foglalja a gondolatok, érzések és érzelmek kifejezését és értelmezését szóban és írásban egyaránt, valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot az élet minden területén: családon belül, iskolában, társadalmi érintkezések, szabadidős tevékenységek stb. során.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- *megfelelő szókincs*
- *verbális és nonverbális kommunikációs képesség*
- *funkcionális nyelvtan*
- *életkori sajátosságoknak megfelelő nyelvi ismeretek*
- *hallott és olvasott szöveg értése és szöveg alkotása*
- *különböző típusú szövegekben való tájékozódás*
- *információk feldolgozása*
- *segédeszközök megfelelő használata (könyvtárhasználat, digitális technika, média, stb.)*
- *érvelés képessége*
- *empatikus képesség*
- *esztétikai érzék*
- *kíváncsiság*
- *tantárgyra jellemző szaknyelv használata*

4.2.2.2. Idegen nyelvi kommunikáció

Az idegen nyelvi kommunikáció az anyanyelvi kommunikáció elemeivel jellemezhető: fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megértése, kifejezése és értelmezése szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), a társadalmi és kulturális tevékenységek megfelelő keretein belül - oktatás és képzés, munka, családi élet és szabadidős tevékenységek -, az egyén szükségleteinek megfelelően.

Az egyén nyelvtudásának szintje változhat a négy dimenzió (hallott szöveg értése, beszédképesség, olvasott szöveg értése és írásképesség), az egyes nyelvek és az egyén társadalmi-kulturális háttere, környezete és igényei/érdeklődése szerint.

A Közös Európai Nyelvi Referenciakeret (KER) szerinti B1 szintű nyelvtudás elsajátítása a 12. évfolyam végén az első idegen nyelv terén olyan elvárásként jelenik meg, melyre az idegen nyelv belépésének első évfolyamától kezdve tudatosan és szisztematikusan kondicionálni kell a tanulókat.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- *megfelelő szókincs*
- *funkcionális nyelvtan*
- *nyelvi stílusok ismerete*
- *szóbeli interakciók főbb típusainak ismerete*
- *az idegen nyelv nyelvtani szerkezetének és rendszerének ismerete*
- *kulturális sokszínűség megismerése, ismerete, etnikai másság elfogadása*

4.2.2.3. Matematikai kompetencia

A matematikai kompetencia a matematikai gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képessége, felkészítve ezzel az egyént a mindennapok problémáinak megoldására is.

E kompetenciában és annak alakulásában a folyamatok és a tevékenységek éppúgy fontosak, mint az ismeretek. A matematikai kompetencia felöleli a matematikai gondolkodásmódhoz kapcsolódó képességek alakulását, használatát, a matematikai modellek alkalmazását (képletek, modellek, grafikonok/táblázatok), valamint a törekvést alkalmazására.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- *megfelelő segédeszközök használata*
- *az igazság tisztelete*
- *a dolgok logikus okának (kauzalitás) és érvényességének megkeresése*
- *mindennapokban használható tudás*
- *problémamegoldó készség*
- *lényeglátás*
- *kíváncsiság*
- *egyéni, társsal és csoportban való munkálkodás*
- *kreativitásanalízis - szintézis*
- *matematikai fogalmak ismerete*
- *alapvető törvényszerűségek nyomon követése: az egyes elméleti modellek igazolása a mindennapi életben / merített empirikus tapasztalatok útján*
- *összefüggések felismerése*
- *tudjon érvelni, követni és értékelni tudja az érvelése folyamatát*
- *meg tudja megindokolni matematikai úton az eredményeket*
- *bizonyítások megértése*
- *matematikai eszköztudás szerepe a természettudományi és műszaki életpályára való szocializálás terén*
- *matematikai kommunikációs készség*

4.2.2.4. Természettudományos és technikai kompetencia

A természettudományos kompetencia készségeket és képességeket jelent arra, hogy a tanulók korszerű ismeretekkel és módszerekkel megismerjék a természetet, értelmezzék, magyarázzák a jelenségeket, összefüggéseket keressenek és vegyenek észre a jelenségek között, alkalmazható, hatékony tudásra tegyenek szert.

Ennek a tudásnak az emberi vágyak és szükségletek kielégítése érdekében való alkalmazásával a technikai kompetencia fejlesztésére nyílik lehetőség.

Ez a kompetencia magában foglalja az emberi tevékenység okozta változások megértését és az ezzel kapcsolatos, a fenntartható fejlődés formálásáért viselt egyéni, és közösségi felelősséget és az egyéni valamint a társadalmi döntésekre való képesség kialakulását.

A természettudományos nevelés és oktatás terén a témakörök és tartalmak anyagok gyakorlatközpontú, a tanulók életkori sajátosságaihoz adekvát módon illeszkedő megközelítése hozzájárul az érdeklődés, a motiváció felkeltéséhez és fenntartásához.

A természettudományi kompetencia kialakítása és fejlesztése lehetővé teszi azt, hogy a tanulók kérdéseket tegyenek fel, természettudományi problémákat fogalmazzanak meg és bizonyítékokkal alátámasztott következtetéseket vonjanak le. Megértik, hogy az emberi tudás és felfedezés munkája hogyan

alakítja zikai, szellemi és kulturális környezetünket. Összefüggéseket fedeznek fel a természet-tudomány és a művészet mintázatai, jelenségei, változásai, módszerei között.

A természettudományos és technikai kulcskompetencia legfontosabb összetevői*:

- *A természeti világ alapelveinek ismerete*
- *Alapvető tudományos fogalmak, módszerek ismerete*
- *A tudományos elméletek társadalmi folyamatokban játszott szerepének ismerete, megértése*
- *Fontosabb technológiai folyamatok ismerete*
- *A technológiák előnyeinek, korlátainak és társadalmi kockázatának ismerete*
- *Az emberi tevékenység természetre gyakorolt hatásának ismerete*
- *Természettudományos és műszaki műveltség alkalmazása a problémamegoldásban*
- *Természettudományos és műszaki műveltséget igénylő döntések meghozatala*
- *Új technológiák, berendezések megismerésének és működtetésének képessége*
- *Áltudományos, egyoldalúan tudomány- és technikaellenes megnyilvánulások kritikája*
- *Szándék és képesség a fenntartható fejlődés érdekében lokálisan és globális vonatkozásban való cselekvésre*
- *Etikai kérdések iránti érdeklődés*
- *Kritikus és kíváncsi attitűd*
- *Biztonság és a fenntarthatóság tisztelete a tudományos és technológiai fejlődés hatásaival kapcsolatban*

A PISA természettudományi kompetencia-rendszerének elsődleges területei:

- *Természettudományi problémák felismerése*
- *Természettudományosan vizsgálható problémák felismerése*
- *Természettudományos információk megkereséséhez szükséges kulcsszavak felismerése*
- *A természettudományi vizsgálatok főbb tulajdonságainak felismerése.*
- *Jelenségek természettudományi magyarázata*
- *Adott helyzetnek megfelelő természettudományi ismeretek alkalmazása*
- *A jelenségek megfelelő leírása vagy értelmezése és a változások előrejelzése*
- *A megfelelő leírás, értelmezés és előrejelzés felismerése*
- *Természettudományi bizonyítékok alkalmazása*
- *Természettudományi bizonyítékok értelmezése, valamint következtetések levonása és megfogalmazása*
- *A következtetések háttérben álló feltevések, bizonyítékok és érvek azonosítása*
- *Természettudományi vagy műszaki vívmányok társadalmi következményeinek megítélése* * /Veres Gábor, 2008/

A kompetencia értelmezési körébe az ismeretek és készségek mellett az attitűdök is beletartoznak, ezek egysége szükséges a tanulók cselekvési képességének kibontakoztatásához.

Mind a tehetséggondozás, mind a felzárkóztatás és a fejlesztés területén kiemelt fontosságú a komplex eszközök használata, a módszertan és az oktatásszervezési formák változatossága, így a természettudományos gondolkodás tanórán kívüli környezetben történő fejlesztése is.

4.2.2.5. Digitális kompetencia

Ez a kulcskompetencia felöleli az információs társadalom technológiáinak magabiztos és kritikus használatát, az információ megkeresését, összegyűjtését és feldolgozását, a valós és a virtuális kapcsolatok megkülönböztetését.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- *eszközök megismerése, használata*
- *szövegszerkesztési ismeretek*
- *információkeresés és kezelés*
- *kritikai gondolkodás az innováció területén*
- *kreativitás*
- *munka világában való eligazodás*
- *élethosszig tartó tanulás*

4.2.2.6. Hatékony, önálló tanulás

Minden műveltségi területen a hatékony, önálló tanulás azt jelenti, hogy az egyén képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást. Ez egyrészt új ismeretek megszerzését, feldolgozását és beépülését, másrészt útmutatások keresését és alkalmazását jelenti.

A hatékony és önálló tanulás arra készíti a tanulót, hogy elzetes tanulási és élettapasztalataira építve tudását és képességeit helyzetek sokaságában használja, otthon, a munkában, a tanulási és képzési folyamataiban egyaránt.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- *motiváció*
- *saját tanulási stratégia megismerése és alkalmazása*
- *önismeret*
- *önértékelés, illetve mások objektív értékelése*
- *figyelem*
- *segédeszközök használata*

4.2.2.7. Szociális és állampolgári kompetencia

A személyes, értékorientációs, szociális és állampolgári kompetenciák a harmonikus életvitel és a közösségi beilleszkedés feltételei, a közjó iránti elkötelezettség és tevékenység felöleli a magatartás minden olyan formáját, amely révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és szakmai életben, az egyre sokszínűbb társadalomban, továbbá ha szükséges, konfliktusokat is meg tud oldani.

Az állampolgári kompetencia képessé teszi az egyént arra, hogy a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudását felhasználva, aktívan vegyen részt a közügyekben.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- *egészséges életvitel*
- *mentális egészség*
- *magatartási szabályok alkalmazása*
- *kommunikációs képesség*
- *empátia*

- *problémamegoldó képesség*
- *európai tudat*
- *a nemzeti öntudat helyes értelmezése, mely a más népekkel, elsősorban a vallási-nyelvi etnikumokkal, nemzetiségekkel is toleráns és tárgyilagos megítélésen alapuló magatartást magába foglalja*
- *stressz és frusztráció kezelése*
- *változások iránti fogékonyság*
- *együttműködés*
- *magabiztosság*
- *érdeklődés*
- *személyes előítéletek leküzdése*
- *az egyén cselekvési lehetőségei a diktatúra, az elnyomás kényszerpályáján: az etikailag vállalhatatlan, megalkuvó magatartás soha el nem évül b n nemzetünk és emberségünk ellen*
- *kompromisszumra való törekvés*

4.2.2.8. Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

A kezdeményező képesség és vállalkozói kompetencia segíti az egyént a mindennapi életben – így a munkahelyén is – abban, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálkozó lehetőségek megragadására. A tudást, a kreativitást, az újításra való beállítódást és a kockázatvállalást jelenti, valamint azt, hogy célkitűzései érdekében az egyén terveket készít és hajt végre. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek és képességeknek, amelyekre a gazdasági tevékenységek során van szükség.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- *az egyén személyes, szakmai és/vagy üzleti tevékenységeihez illeszthető lehetőségek*
- *kihívások felismerése, értelmezése*
- *a gazdaság működésének átfogóbb megértése*
- *a pénz világában való tájékozódás*
- *a vállalkozások pénzügyi és jogi feltételeinek ismerete*
- *tervezés, szervezés, irányítás*
- *vezetés*
- *delegálás*
- *az elemzés*
- *a kommunikálás*
- *a tapasztalatok értékelése*
- *kockázatfelmérés és vállalás*
- *egyéni és csapatmunkában történő munkavégzés*

4.2.2.9. Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejező képesség magában foglalja az esztétikai megismerés, illetve elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának elismerését, mely minden műveltségterületen jelentkezik.

Olyan képességek tartoznak ide, mint a művészi önkifejezés, a műalkotások és előadások elemzése, saját nézőpont összevetése mások véleményével, a kulturális tevékenységben rejlő gazdasági lehetőségek felismerése és kiaknázása.

A művészi-alkotói szabadság korlátjaként jelenik meg mások jogai, a nemzet és az emberiség elleni, azzal megalkuvó vagy tevőlegesen közösséget vállaló magatartás elítélése és etikai alapú megítélése, különösképpen a XX. századi totális diktatúrákkal kapcsolatban.

A magyar nyelv és irodalom műveltségterületen különösen az irodalom, a dráma, a bábjáték, a művészetek műveltségterületén a zene, a vizuális művészetek, a tárgyak, épületek, terek kultúrája, a modern művészeti kifejezőeszközök, a fotó és a mozgókép fontosságának elismerése.

4.2.2.10. További releváns kompetenciaterületek

A fent felsorolt kulcskompetenciákon felül a következő nevelési területek fejlesztése áll pedagógiai munkánk középpontjában:

- 1. Egészséges életmódra nevelés, testi, lelki egészség, mely a tanórai és az egyéb foglalkozások során az egészségnevelési és környezeti nevelési programmal (benne a komplex intézményi mozgásprogrammal) koherensen jelenik meg a gyakorlatban a fizikailag aktív, egészségtudatos életvezetésre, a motoros műveltség eszközeivel való személyiségfejlesztésre és a tehetséggondozásra épül, továbbá szervesen magába foglalja az egészségmegőrzést is*
- 2. Környezettudatos magatartásra nevelés, mely a fenntarthatóság szempontjaira koncentrál*
- 3. Társkapcsolatokkal kapcsolatos ismeretek elsajátíttatása*
- 4. Tanulásirányítás – önálló tanulásra való nevelés*
- 5. Szabadidő szervezése a környezeti nevelés követelmények figyelembe vételével*
- 6. Aktív állampolgárságra nevelés (konfliktuskezelés, együttműködés képessége), melynek szerves része az egészséges nemzeti öntudatra szocializálás*
- 7. Értékkorientációk, beállítódások kialakítása (felelősség, autonóm cselekvés, megbízhatóság, tolerancia, társadalmilag elfogadott viselkedésformák) elsősorban az etikai alapú megközelítésmód paradigmája*
- 8. Nemzeti összetartozás ápolására irányuló hazafias elköteleződésre nevelés, mely nem irányulhat még látens módon sem a szegregáció, a kirekesztés, a nemzetiségek és más nyelvi-vallási etnikumok (pl. zsidóság) diszkriminációjára.*

5. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok:

Iskolánknak alkalmassá kell válnia arra, hogy biztosítsa a növendékek számára a csoport-létre, a szervezeti létre, a társadalmi létre való alkalmasságot.

A közösségi lét szervezésének formáit és kapcsolattartásuk módját SZMSZ-ünk szabályozza.

A társadalmi létre való nevelésünk feladatai: a társadalmi, állampolgári, gazdasági ismeretek tanításában, a nemzet történelmének, kultúrájának megismertetésében, a globalizálódó világban való eligazodásban jelennek meg.

A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok azoknak a teendőknek a meghatározását jelentik, amelyeknek minden pedagógus tanári munkájában meg kell jelennie. A közösségfejlesztés feladatai a közösségfejlesztést szolgáló ismeretek átadásának, készségek és képességek fejlesztésének teendőit jelentik.

A közösségfejlesztés feladatai a fejlesztés tartalmi területei szerint:

- társas kapcsolatok fejlesztése,
- erkölcsi ismeretek, normák közvetítése,
- közösségi érzés/tudat kialakítása, fejlesztése,
- a társas viselkedés kultúrájának kialakítása és fejlesztése.

A tartalmi területekhez rendelhet tanórai feladatok :

- az együttműködési készség, a kölcsönös felelősségvállalás fejlesztése,
- a kulturált érintkezés és kommunikáció gyakoroltatása,
- a konfliktuskezelési technikák megismertetése és gyakoroltatása,
- alapvető értékek, normák megismertetése és tudatosítása,
- öntevékenység, önszervezés és öngazgatás képességeinek kialakítása és fejlesztése.

A tanórán kívüli foglalkozások közösségfejlesztési feladatai

a. A közösséggé szervezést segítő szokások, hagyományok, alapvető erkölcsi normák kialakítása és továbbfejlesztése, a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi úton történő alakítása.

- Bizalmon és megbecsülésen alapuló pozitív tanuló-tanár kapcsolat
- Egyéni, kiscsoportos és csoportos beszélgetések
- A társadalmi együttélés alapvető szabályainak megismertetése, közösségekben való megtapasztaltatása, gyakoroltatása
- Konfliktushelyzetek, problémaszituációk megoldási lehetőségeinek megismertetése, a tapasztalatok különböző helyzetekben történő alkalmazása
- Gyermek és felnőtt pozitív példák bemutatása, követésükre történő ösztönzés
- Együttes kellemes élmények biztosítása, hangulatos csoportlétkör megteremtése
- A közösség tagjainak együvé tartozását erősítő közös tevékenységek szervezése
- Baráti kapcsolatok kialakulásának támogatása, ösztönzése
- Közös feladatok végrehajtása közösen elkészített terv alapján, közös értékeléssel
- Az egyéni szükségletek felismerése és az érvényesítést szolgáló megegyezések stratégiájának elsajátítása
- Kommunikációs játékok, gyakorlatok végzése
- A másokat toleráló magatartás, a beteg, sérült és fogyatékos embertársak iránti együttérzés és segítőkészség fejlesztése
- Az áldozatvállalás értelmének tudatosítása

5.1. *Közösségi szolgálat*

Az iskola tanulói az érettségi bizonyítvány megszerzése érdekében, a jogszabályokban meghatározottak szerint közösségi szolgálatot kötelesek teljesíteni. A közösségi szolgálat időtartama 50 óra, melyből 15 óra felkészítésre és 5 óra a tapasztalatok összegzésére, a program lezárására fordítható.

A közösségi szolgálatot az iskolában, illetve olyan szervezeteknél teljesíthetik a tanulók, akikkel az intézmény együttműködési megállapodást kötött. A meghirdetett közösségi szolgálatra elzárva jelent-

kezni kell, a részvételt a szülőknek engedélyeznie kell. A tanuló a közösségi szolgálat elvégéséről naplót vezet. A tevékenység szervezése az iskolavezetés, dokumentálása az osztályfőnök feladata.

6. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

A nevelési nehézségek túlnyomó mértékben magatartási zavarokból erednek. A magatartási zavar felismerésének fontos jellemzője: az alkalmazkodás, a beilleszkedés nehézsége a családi környezetben, valamint az iskolában.

Fontos megismernünk a magatartási zavarok jellemzőivel, a problémák megoldásához a zavar eredetét és okát szükséges felismerni, a szülők, a társak, szakemberek bevonásával.

Szükséges diagnosztizálni a magatartási/beilleszkedési nehézség megjelenésének formáit és következményeit, amelyek például a következők lehetnek: *hiperaktivitás, koncentrációzavar / figyelemzavar, teljesítményzavar / csökkenés, problémamegoldó viselkedés zavarai, tanulási nehézségek, agresszivitás, szocializációs zavarok, identitászavar, kudarcra való alacsony szintje, sikerorientáltság hiánya.*

A probléma felismerésén túl minden helyzetben a jelenségek megismerésére, értelmezésére, a segítségnyújtásra, a tanulók önismeretének, önkontrolljának fejlesztésére kell figyelmet fordítani.

A segítségnyújtást azokra a növendékekre is érvényesíteni kell, akik a probléma miatt nehéz helyzetbe kerülnek, akik „elszenvedik” a fent említett jelenségeknek.

A beilleszkedési zavarral, magatartási rendellenességgel küzdő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységek a következők:

- minden egyes tanuló magatartásának, viselkedésének figyelemmel kísérése,
- a tanuló a beilleszkedési zavarának, tanulási nehézségének, magatartási rendellenességének észlelésekor helyzetfelismerés és helyzetértékelés,
- a beilleszkedési zavar, tanulási nehézség, magatartási rendellenesség, a magatartási zavar okainak feltárása, esetleg a nevelési tanácsadó segítségének kérése,
- a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló számára a szakértői és rehabilitációs bizottság vagy a nevelési tanácsadó szakértői véleménye alapján egyéni fejlesztési terv kidolgozása, egyéni fejlesztő foglalkozások megszervezése és lebonyolítása,
- kapcsolatteremtés és folyamatos kapcsolattartás a szüleikkel, illetve gondviselőkkel, együttműködés a tanulóval foglalkozó szakemberekkel
- folyamatos konzultáció az osztályban tanító pedagógusokkal és a gyermekvédelmi felelős/iskolapszichológussal,
- a tanítási órákon differenciált foglalkozás kialakítása, differenciált eljárások alkalmazása,
- törekvés arra, hogy a tanuló minél több sikerélményhez jusson a tanórákon és a tanórán kívüli tevékenységek során

7. A tehetség, képesség kibontakozását segítő tevékenység

Iskolánk alapfeladata a művészi tehetség felismerése, majd a megfelelő feltételek, lehetőségek megteremtésével a tehetség kibontása.

Alapvető feladatunk: a növendékeket minél korábbi életkorban a megfelelő fejlesztő környezetbe kell juttatni, ezért különös gondot kell fordítani az alapfokú művészetoktatás megismerésére és segítésére.

A tehetség nem tulajdonság, hanem lehetőség, amely megfelelő körülmények között kifejlődhet.

A művészi tehetség speciális képzés, speciális program alapján a fejlődés fontos biztosítéka.

Ez a speciális képzés az oktatás ütemét, mélységét és stratégiáját alakítja ki és teszi különbözővé az általános képzéstől.

Az általános képzés területén kiemelkedő jelentőség:

a matematikai tehetséggondozás,

az irodalmi,

anyanyelvi,

kommunikációs területeken jelentkező tehetségek segítése, de nem elhanyagolható

a természettudományok, informatika terén tehetséges növendékek fejlesztési

lehetőségeinek megteremtése sem.

Sajátos tehetséggondozási program a táncművészeti szakon:

Tehetséggondozás – Repertoár betanulása és gyakorlása

A 13. évfolyam növendékei szakmai tanulmányaik befejezéseként egy színházi körülmények között megrendezett nyilvános vizsgán mutathatják be szerzett tudásukat.

A növendékek egy 2 részes, színházi előadás formájának megfelelő KONCERTVIZSGA formájában, szóló, duett vagy csoportos koreográfiaik keretén belül bemutathatják tánctechnikai tudásukat, előadóművészi felkészültségüket, alkalmasságukat a táncos pályára.

Ezeket az előadásokat megtekintik a szerzők – az együttes vezetői –, majd a látottak alapján megteszik szerzői ajánlataikat.

Az előadás időpontja a mindenkori befogadó színház játszási rendjéhez, a színházi műsortervhez, és a színpad szabad kapacitásához igazodik.

Az előadásban minden évben részt vesznek az alacsonyabb évfolyamok kiemelkedő tehetségű növendékei.

Közreműködésüket a műsor szerkesztője, az előadás rendezője, a felkészítő tanára – a szaktanárokkal történő megbeszélés alapján – ítéli meg.

A 9., 10., 11., 12. évfolyamokból kiválasztott növendékek az órarendbe épített előadói gyakorlat keretében belül gyakorolják a repertoáron lévő darabokat, és készülnek fel az előadásra, és egyéb fellépésekre. Az előadói gyakorlatot a helyi tanterv biztosítja.

8. A képességek kialakulása és fejlesztése

A képesség olyan dehiszálatlan alapfogalomnak tekinthető, amely azt fejezi ki, hogy jelenségek, folyamatok hasonlóképpen működhetnek.

Az agykutatás eredményei azt támasztják alá, hogy a képességek konkrét agyi területekhez köthetők, külön-külön fejleszthetők, de állandó kölcsönhatásban vannak. Az elmúlt évtizedekben az intelligencia kutatásával kapcsolatban végzett pszichometriai vizsgálatok – elsősorban a faktoranalitikus eljárások – a képességek mibenlétét, fajtáit és rendszerét próbálták meghatározni (Caroll, 1993).

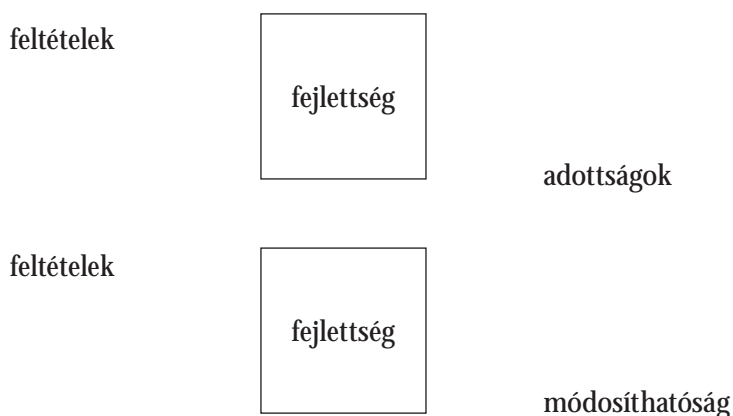
A kognitív pszichológia területén végzett kutatások jelentős segítséget nyújtottak a képességek rendszereinek feltárásához és fejlesztéséhez. A kognitív képességek struktúrája J. B. Carroll (1993) szerint olyan hierarchikus szerkezet, amely a feltárt kognitív képességek rendszereként tekinti az intelligenciát, három, egymással összefüggő szinten elrendezve a meghatározott faktorokat. Ez a rendszer komoly segítséget jelent a képességek megismeréséhez és összefüggéseik feltárására.

A faktoranalitikus kutatások nyomán a kognitív képességek rendszere Nagy József (1998) modellje szerint a következők:

- a, gondolkodási képesség: konvertáló, rendszerező, logikai, kombinatív
- b, tudásszervező képesség: problémamegoldó, ismeretszerző, alkotó
- c, kommunikatív: vizuális, nyelvi, formális
- d, tanulási képesség: adaptálás, rendszerképzés, optimalizálás, hierarchizálás

A kognitív képességek rendszereinek megismerése és funkcióik szerinti felhasználása az ismeretek hatékonyan működő rendszerbe szerveződését és működését segíti elő, tehát a képességekre szükség van a megtanult ismeretek használatához, feldolgozásához, felidézéséhez és alkalmazásához (Csapó, 1999).

A művészetek területén a kognitív képességek által működtetett intelligencia mellett fontos szerepe van az érzelmi intelligenciának, amely meghatározója az alkotás lehetőségének.

A tanítási óráinkba beágyazott képességfejlesztő hatások modellje

1. A fejlesztendő készségek és képességek azonosítása és leírása: relevancia, struktúra, fejlődés, fejlesztéshetőség szempontjából.
2. A fejlesztendő feladatok kidolgozása: A készségek struktúrája → fejlesztendő feladat összeállítása. A tanítás tartalma
3. A feladatok beágyazása az oktatás folyamatába: fejlesztendő feladat → tanórai munka
4. A fejlesztés hatásának értékelése a megértés, az alkalmazás, a transzfer, a tévképzetek szempontjából. (Csapó, 2000)

9. Az iskola környezeti nevelési és egészségnevelési elvei

9.1. Az iskola egészségnevelési programja

9.1.1. Az egészségnevelési program célja

Segítsük el a tanulók és a tantestület egészségének védelmét, fejlesztését és az eredményes tanítási-tanulási folyamatot. Alakítsuk az iskolát egészséges környezetté a tanulókkal foglalkozó szakemberek együttműködése segítségével. Biztosítsunk lehetőséget az egészségfejlesztési programoknak, kiemelt jelentőséget tulajdonítva: az *egészséges étkezésnek, a testedzésnek, a társas kapcsolatok erősítésének, a lelki egészségfejlesztésnek és tanácsadásnak.*

A tanulók ismerjék meg az egészségvédelem kiemelt kérdéseit

- az életkorral járó biológiai-pszichohigiénés tennivalókat;
- az egészséges életvitelhez szükséges képességek fejlesztésének módjait;
- a rendszeres fizikai aktivitás egészségmegőrzésben játszott szerepét;
- az egészségtudatos létehez tartozó egyénileg kialakított mozgásprogram fittség megőrzése szempontjából való fontosságát;
- az egészségre káros szokások biológiai – élettani – pszichés összetevőit (alkoholfogyasztás, dohányzás, inaktív életmód, helytelen táplálkozás, drogfogyasztás);
- a stressz- és feszültségoldó gyakorlatok szerepét a testi-lelki kiegyensúlyozottság elérésében;
- a társas kapcsolatok egészségi-etikai kérdéseit.

Cél: Ezen tudás birtokában képesek legyenek egészségük megőrzésére, a betegségek megelőzésére, egészséges személyiség kimunkálására, a helyes magatartás kialakítására.

Szomatikus nevelés

- *higiénés nevelés (személyi nevelés, környezethigiénére nevelés)*
- *profilaxisra (betegség megelőzésére) nevelés*
- *kondicionálás (testedzés, sport)*
- *baleset megelőzésre nevelés*

Pszichohigiénés nevelés

- *önismeretre, önfejlesztésre nevelés*
- *fizikailag aktív, egészségtudatos életvezetésre nevelés*
- *környezeti hatások feldolgozására nevelés*
- *emberi kapcsolatok harmóniájára nevelés*
- *abúzusok, devianciák (káros szokás, szenvedély) megelőzésére nevelés*
- *érzelmi nevelés*

Szociálhigiénés nevelés

- *kedvező társas miliő működtetése*
- *kommunikációs nevelés*
- *családi életre nevelés*
- *az iskola, mint munkahely pszichoklimájának alakítása*
- *szerepfeszültségek felismerése, feloldása*
- *a stressz- és feszültségoldás módszerei*

- *társadalmi izolációk megelőzése, közéletiségre nevelés*
- *egészségpropaganda*

Alapvető célunk: az egészségmegőrzés elemi feltételeinek megismertetése és betartatása.

9.2. Az egészségnevelési program részterületei:

9.2.1 Egészségnevelés és prevenciók tevékenység

1. Iskolánkban szakvizsgázott iskola mentálhigiénikus dolgozik, aki egyben a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős is.
2. Tanulóinkat az alkohollal, dohányzással, drogokkal, a szerfogyasztással kapcsolatos nemet mondani tudásra ösztönözzük, megfelelő tréningek, beszélgetések, előadások keretében, az iskola saját öt évfolyamra kiterjedő egészségfejlesztő programján belül.
3. Az egészség életmódra nevelés, egészségügyi prevenció és intervenció terén aktívan együttműködünk az iskolaorvossal, az iskolai védőnővel, a Vöröskereszttel, a városi ÁNTSZ-szel, a PTE Orvosi Karának hallgatói segítségével.
4. Felvételi eljárás keretében minden tanuló számára egészségügyi és munkaalkalmassági vizsgálatot szervezünk (különös tekintettel a mozgásszervi, vérkeringési, légzési, látási és hallási rendellenességek kiszűrésére.)
5. Az iskolaorvosi rendelésen egészségügyi szűrővizsgálatra, tanácsadásra, valamint az aktuálisan előforduló gondok megoldására van heti rendszerességgel lehetőség.
6. Önismereti, problémamegoldó csoportfoglalkozások, osztályfőnöki órák, a megtervezett egészségfejlesztési program során évi 10 alkalomra beágyazva van lehetőségünk a prevenciók és egészségnevelő munkára.
7. Pedagógiai eszközeinkkel, személyes példaadással igyekszünk tanulóinkban tudatosítani az egészséges életmód, higiénia, testápolás, környezetápolás fontosságát, szükségességét. Módszereink elsősorban az ismeretek gyakorlati alkalmazását biztosító készségeket fejlesztik, az ismeretek teljes alkalmazását segítik elő.

9.2.2 Beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

1. A tanulók évek eleji, illetve egész évi folyamatos figyelemmel kíséréssel megtaláljuk a problémákkal küzdő gyermekeket, akiket családjának bevonásával segítünk.
2. Ha szükséges, szakértői véleményt kérünk, mindenesetben a szülők bevonásával és megfelelő képpen intézkedünk az adott esetekben.
3. A szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatát figyelembe véve, a tanuló egyéni problémáját mérlegelve az igazgató dönt a tanuló egyes tantárgyak alóli mentessége kérdésében.

9.2.3 Tanulási nehézségekkel küzdő tanulók segítésének megoldásai

- az érintett tanulók folyamatos, fokozott figyelemmel kísérése
- egyéni foglalkozás, motiválás
- differenciált segítségnyújtás (1-3 tanuló részére szervezett tanulás-módszertani foglalkozások)

- tanulástechnikák megismertetése a tanulóval, ezek minél szélesebb kör alkalmazása
- CD-könyvtár létrehozása, amelyet a tanulók az iskolai könyvtárban és a számítástechnika teremben használhatnak vagy kölcsönözhetnek (pl.: logikai feladványok, tudományos ismeretterjesztés, kötelező olvasmányok helyesírás témában).
- sikerélmény biztosítása
- a súlyos problémákkal küzdő tanulók szakemberhez irányítása
- továbbtanulás segítése, irányítása.

9.2.4 A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

A veszélyeztetett, hátrányos helyzetű tanulók problémáinak felmérése, az osztályfőnökök a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok pedagógus bevonásával.

Anyagi hátrányos helyzet enyhítésére irányuló feladatok:

- tankönyvtámogatás
- alapítványi költségtámogatás
- pályázati úton való támogatás
- kapcsolattartás a szociális ellátással foglalkozó szervezetekkel
- ösztöndíjak.

A tanulók személyiségfejlődésére irányuló feladatok:

- tanár-diák személyes segítőkész kapcsolata
- továbbtanulási tanácsadás
- felzárkóztató ill. tehetséggondozó programok szervezése
- önismereti, személyiségfejlesztő tréningek szervezése
- osztálykirándulások.

A minél szélesebb körű, eredményesebb és hatékonyabb munka érdekében az iskola vezetése rendszeres és folyamatos kapcsolatot tart az ifjúságvédelmi feladatok pedagógussal, az osztályfőnökökkel, iskolaorvossal, kollégiumi nevelőkkel.

A konkrét feladatok megoldásához gyakran igényeljük a városban működő ifjúsági- és egészségneveléssel, szociális segítséggel foglalkozó szervezetek segítségét.

9.3. *Életviteli kultúra kialakítása, fejlesztése*

Az életviteli kultúra fő területei:

termelési kultúra	anyag, energia, információ (eredete, termelés, elosztás, szállítás, fogyasztás, gazdálkodás), természet, termelés
háztartáskultúra	háztartásökonómia, háztartási technológiák, lakáskultúra, háztartási gépek, háztartás-energia ellátó rendszerei
környezetkultúra	tárgyi környezet, épített környezeti rendszerek, agrotechnika, környezetgazdálkodás
közlekedéskultúra	közlekedés rendszere, közlekedési eszközök, közlekedési szabályok
gazdálkodáskultúra	tervezés, költségvetés, források, költség, haszon, elosztás, idő, beruházás, befektetés, technikai változás gazdasági, ökológiai és szociális hatásai, foglalkozási ágak, pályaeorientáció

egészségkultúra	életvitel, korszerű táplálkozás, baleset-megelőzés, öltözködés, önellátás, ergonómia, pályaártalmak
fogyasztói kultúra	termék, termékszerkezet, termékelemzés, áru, piac, marketing, reklám, kereskedelem, fogyasztóvédelem, tudatos fogyasztás, pénzgazdálkodás, takarékoság, gazdaságosság, minőség és biztonság
szabadid -kultúra	szórakozás, szórakoztatás, játék, személyes önmegvalósítás
információs kultúra	kommunikációs rendszerek, információs rendszerek, modellezés, mérés, vezérlés és szabályozás, automatizált rendszerek, robotika, technikai újdonságok befogadása.

Feldolgozásának megoldásai:

- tudatosan megtervezett osztályfőnöki tevékenységi rendszerrel
- tanórai és tanórán kívüli – szabadidős – programok megszervezésével
- az egyes témákhoz tervezett projektek megvalósításával.

9.4. A fogyasztóvédelemmel összefüggő iskolai feladatok megvalósítása

9.4.1. A fogyasztóvédelmi oktatás célja

A fogyasztóvédelem célja a fogyasztói kultúra fejlesztése, és a tudatos kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése a tanulóknál. A cél elérését a fenntarthatóság, azon belül a fenntartható fogyasztás fogalmának kialakítása, elterjesztése és a fenntarthatóságnak a mindennapi életünkben fogyasztóként való képviselése jelenti.

9.4.2. A fogyasztóvédelmi oktatás tartalmi elemei

Szükséges a társadalmi és állampolgári kompetenciák kialakításának elősegítése, a jogukat érvényesíteni tudó, a közéletben részvevő és a közreműködő fiatalok képzése. A szociális és társadalmi kompetenciák fejlesztése, a versenyképesség erősítésével kapcsolatos területek, mint például a vállalkozási, a gazdálkodási és a munkaképesség szoros összefüggése, az ún. cselekvési kompetenciák fejlesztése. (Nat)

9.4.3. Fogyasztói magatartásunk sokféle hatás mentén, a szociális tanulás útján alakul, fejlődik. A tudatos fogyasztóvá válás és az ennek megfelelő magatartás kialakítása hosszú, sokoldalú folyamat. Ennek során az egyén megismeri a fogyasztási javakat és szolgáltatásokat, megtanulja, hogyan viselkedjen a piaci viszonyok között, hogyan legyen képes fogyasztói érdekeinek érvényesítésére a természeti erőforrások védelme mellett.

Az iskolai programunkban a pszichológiai mozgatókra, és a helyes értékrend alakítására kell a hangsúlyt fektetni. A fenntartható fogyasztás nem annyira tudományos, vagy technikai kérdés, hanem inkább az értékek választásával, a tudatos beállítódással kapcsolatos viszony.

Az értékek formálásában lényeges például:

- a kívánság és a szükséglet fogalmának tisztázása és elkülönítése
- az egyéni és társadalmi jogok tiszteltetésben tartása
- a természeti értékek védelme.

Fontos továbbá a fogyasztás során:

- a tájékozódás képessége
- a döntési helyzet felismerése és
- a döntésre való felkészülés.

Meg kell ismertetni a tanulókkal a piac, a marketing és a reklám szerepét, alkalmassá téve őket e területen való eligazodásra. Hangsúlyozni kell a minőség és a biztonság szerepét a fogyasztás során, valamint a gazdaságosságot és a takarékoságot.

A diákok értsék, valamint a saját életükre alkalmazni tudják az alábbi fogalmakat:

Tudatos, kritikus fogyasztói magatartás: Olyan viselkedés, melyet a szuggesztív marketinghatásoktól való távolságtartás képessége, a fogyasztói szükségletek folyamatos mérlegelése, továbbá a felmerülő fogyasztói problémák megértésének, kommunikálásának és megoldásának képessége és készsége jellemez.

Ökológiai fogyasztóvédelem: Az elmúlt években sokan felismerték, hogy a környezeti problémáink túlnyomó többségének gyökere a mai fogyasztói társadalmunkban keresendő. Mind a javak pazarló elállítási technológiája, mind pedig fogyasztásunk gyakran önmagát vagy csupán vállalati profitcélú volta, mennyisége, valamint annak összetétele hozzájárul a forrásaink feléléséhez és természeti környezetünk elszennyezéséhez. E szemlélet a környezet szempontjait is figyelembe veszi, ökológiailag tudatos fogyasztókat nevel, akik vásárlási választásaikkal egyben ökológiai környezetük megtartására törekednek.

Környezettudatos fogyasztás: kiegyensúlyozottan dinamikus középút az öncélú, bolygónk erőforrásait gyorsulva felélő fogyasztás és a környezeti erőforrásokat nem kizsákmányoló fogyasztás között.

Fenntartható fogyasztás: A szolgáltatások és a hozzájuk kapcsolódó termékek olyan módon történő felhasználása, amely a jelenleginél jobb általános társadalmi életminőséget eredményez, de közben minimálisra csökkenti a természeti források és a mérgező anyagok használatát, valamint a hulladék- és szennyező anyagok kibocsátását az adott szolgáltatás, illetve termék teljes életciklusa során, annak érdekében, hogy a jövő nemzedékek szükségletei – és egészsége – ne kerüljenek veszélybe.

Preventív, vagyis megelőző fogyasztóvédelem: Amikor a vevő már a kezdet kezdetén érvényesíteni tudja jogait és nincs szükség panaszbejelentésre, bírósági perekre.

9.4.4. A fogyasztóvédelmi oktatás színterei az oktatásban:

- Az egyes tantárgyak tanórai foglalkozásaiba jól beépíthető a fogyasztóvédelemmel kapcsolatos tartalmak.
- Tantárgyközi projektek (pl. Hogyan készül a reklám? A zsebpénz)
- Tanórán kívüli tevékenységek (vetélkedések, versenyek, rendezvények)
- Iskolán kívüli helyszínek (piaci séták, üzletek, bankok látogatása)
- Hazai és nemzetközi együttműködések (más iskolákkal, állami és civil szervezetekkel, cégekkel)
- Az iskola fogyasztóvédelmi munkaköze (az iskola, mint fogyasztó és mint piac), az ezzel kapcsolatos foglalkozások

9.4.5. A hagyományostól eltérő tanulásszervezési formák alkalmazása, projektprogramok indítása megfelelő keretet teremthet a fogyasztóvédelem oktatásának, a kritikus, független gondolkodás fejlesztésének.

- Interjúk, felmérések készítése az emberek vásárlási szokásairól
- Riportkészítés az eladókkal
- Média gyűlés, médiaelemzés, reklámkritika
- Egyéni és csoportos döntéshozatal
- Helyi, országos- és EU-s szabályozások tanulmányozása
- Adatgyűjtés, adatfeldolgozás, információörögzítés csoportmunkában
- Problémamegoldó gyakorlat ötletbörzével, értékeléssel
- Szimulációs játék, esettanulmány
- Viták, szituációs játékok (eladói és vásárlói érdekek összehangolása, jellemző piaci magatartások felismerése és elsajátítása, fogyasztói kosár készítése)
- Érveléstechnikai gyakorlatok (hatékony érdekvédelem).

9.5. *Testi és lelki egészségvédelem megvalósítása, gyakorlata*

9.5.1. A lelki jólét, a lelki egészségérzet akkor alakulhat ki, ha a fizikai komfortunk megvan, a közérzetünk jó, illetve fordítva. Fontosnak tartjuk, hogy az iskolában szervezett fizikai aktivitásokban is részt vegyünk, illetve szorgalmazzuk a jövőben ezeket. Kirándulások, egészségnapok, kisebb túrák, valamint nagyobb közösségi futó-kocogó-sétáló versenyeken való részvételre buzdítás.

9.5.2. Évi 2-4 alkalommal szükséges az egészséges-életmódra, étkezésre felhívó, egész iskolát érintő esemény szervezését és megtartását, amikor a tanulók, tanárok és szülői közönség aktív részvételére számíthatva, élvezetes, indirekt módon ható, rendhagyó órákat töltünk azzal, hogy megismerjük magunkat, testünk, lelkünk működését, és a különböző általunk fogyasztott élelmiszerek, anyagok ránk gyakorolt hatását.

Mindezeket olyan szakemberek bevonásával valósítjuk meg, akik hitelesen közvetíthetik ezeket a fontos tudnivalókat tanulóink számára. Szponzorok lehetnek azok a gyártók és forgalmazók, akik ma már sokat adnak arra, hogy valóban egészséges táplálék jusson el sok ember asztalára.

9.5.3. Fontos hatékonyabban ráatalálni, időben megtudni minden olyan problémát, ami tanulóinkat foglalkoztatja, akadályozza, bántja. Testi, lelki és szociális gondok, bajok ezek, melyeknek megoldását együtt szeretnénk megtalálni az érintettekkel, kollégákkal és speciális szakemberekkel.

Ahhoz, hogy ez még eredményesebben történhessen, és ne maradjon feltáratlan gond, az iskolában dolgozó szakembereknek olyan együttműködéseket kellene szervezni, hogy közelebb kerülhessünk egymáshoz, jobban megismerkedjünk, mert az együttműködés csak ekkor mehet könnyebben. Legjobban úgy tudunk együtt dolgozni, ha megismerjük egymás gondolkodásmódját, elképzeléseit.

Ezek az alkalmak mind kötött, szervezett programokat, önképző együttműködéseket, mind kötetlen baráti együttműködéseket jelenthetnek.

9.5.4 Folytatjuk a megkezdett egészség-egészségnevelés órafüzéreteket, kiegészítve fél-évenként egy nagy, közös órával a színházteremben, amelyen minden diák és tanár részt vesz. Olyan összefoglaló, alkalmak ezek, amelyek egyrészt lezárják az előző évszázadot, másrészt megnyitják, még nagyobb kedvet csinálva a következőnek.

Ez a preferált „Láthatatlan prevencióhoz” tartozik, amely szorgalmazza a káros kémiai anyagok használatának elkerülését (alkohol, dohány, kábítószer).

Kiemeljük, hogy a dohányzás kiszorításával komolyabban foglalkozunk a jövőben, egyfelől az épületben és a környékén, de még nagyobb erővel azzal, hogy minél többen leszokjanak, vagy rá se gyújtsanak.

Az iskolánk felnőtt polgárai példájukkal járjanak elől ebben a munkában. A tanulók társaságában felnőtt ne dohányozzon. A Házirendben szabályozzuk a dohányzási tilalom megszegését.

9.5.5. Az egyéni beszélgetéseken kívül a csoportos, valamilyen kézműves elfoglaltsággal társított együttlétek népszerűnek és sikeresnek bizonyulnak. Ezeket a célzott beszélgetéseket rendszeres foglalkozásokká (önismereti, tanulásmódszertani, kommunikációs tréning) b vítjük.

9.5.6. Az iskolában a népegészségügyi termékadóról szóló törvény hatálya alá tartozó termék nem árusítható.

9.5.7. Az, hogy jobban dolgozzunk együtt, a szó szoros értelmében azt jelenti, hogy szóhasználatunk, gondolkodásunk közelítsen egymás felé, több közös megnyilvánulási alkalmunk legyen azért, hogy egyre kevesebb legyen a kollégák között a kommunikációs zavar.

Iskolán belüli képzésekre, továbbképzésekre van szükség, ha valaki közülünk részt vesz továbbképzésen, szervezeten adja tovább a többieknek.

Az iskola-egészségügyi szolgálat szervezett tevékenysége az iskolában

Az iskolaorvos minden hét szerdáján rendel az iskolában, ahol a tanulók mindennapi betegségeit, sérüléseit ellátja. Figyelemmel kíséri a kórházi ápolásra szoruló tanulókat.

Kapcsolatot tart az osztályfőnökökkel pl.: a tanulók hiányásaival kapcsolatban.

Az iskolai védőnő folyamatosan végzi a tanulók egészségügyi felvilágosítását.

AZ ISKOLAORVOS SZ FOLYAMÁN AZ ISKOLAORVOS

- szűrővizsgálatot végez a 9. évfolyamosoknál
- ebben az időben küldi laborvizsgálatra (vérvizsgálatra) a textil és kerámia szakos növendékeket (minden évfolyamot),
- a zeneművészeti és ötvös szakos tanulókat két évente kell audiológiai vizsgálatra küldeni, így a 10. és 12. évfolyamosok érintettek.

Minden év szén (október-november hónapban) a 12. évfolyamosok tüdőszűrésen vesznek részt a szűrőállomás és az iskola időpont-egyeztetése alapján.

MINDEN NAPTÁRI ÉV ELEJÉN AZ ISKOLAORVOS

- szűri a 12. és 13. évfolyamosokat a felsőoktatási felvételihez
- ezt követően pedig a többi osztályt.

Februárban a felvételi vizsgákat megelőzően az iskola a jelentkezőket tájékoztatja – a felvételi értesítéssel együtt – a választott szak egészségügyi kizáró okairól.

A felvett tanulókat pedig – a felvételi küldött értesítéssel – a szakra szükséges orvosi vizsgálatokról és leletekről. A vidéki tanulók ezeket postán küldik el, míg a Pécssettől v. Pécs környékén élő tanulók személyesen jelennek meg az iskolaorvosnál az alkalmasítási vizsgálaton.

Minden felvételt nyert tanuló – júniusban a beiratkozás napján – hozza magával az oltási kiskönyvét és iskolaegészségügyi törzslapját, melyet az iskolaorvosnak ad át és az iskolaorvos tájékoztatja az esetleges hiányosságokról, melyeket pótlólag megküld.

Minden tanév szén és tavaszán fogászati szíri résen vesz részt az iskola minden tanulója – az osztályfőnökök jelzése alapján az iskola időpontot egyeztet a fogorvossal.

A tanév közben iskolát váltó tanulók vagy személyesen (aláírás ellenében) veszik át egészségügyi dokumentációjukat, vagy postán küldjük el (vagy a tanuló lakcímére, ha tudjuk az új iskola címét, akkor oda).

Minden tanév júniusában a 12. és 13. évfolyamosoknak az osztályfőnök osztja ki (aláírás ellenében) az egészségügyi dokumentációt és a fogászati szíri lapot.

*„A testnek legyen ereje, hogy a léleknek engedelmességhessen.
A jó szolgának erőseknél kell lennie. Minél gyengébb a test,
annál többet parancsol, minél erősebb, annál engedelmesebb...”*

(J. J. Rousseau)

9.6. Az egészségnevelés várható eredményei

1. A család szerepének megértése
2. A helyes viselkedés szabályainak elsajátítása, a felnőttek és a társak tisztelete.
3. A jó és a rossz tulajdonságok felismerése, önismeret és az önuralom kialakítása
4. A közösségben az „én-szerep” felismerése, a tolerancia, empátia és pozitív gondolkodás kialakítása.
5. A jó emberi és baráti kapcsolatok kialakítására és a problémák konfliktusmentes megoldására való igény megteremtése
6. Az egészségmegőrzés alapvető feltételeinek ismerete a helyes napirend kialakítása
7. Az egészséges táplálkozás aktuális elveinek ismerete.
8. A biztonságos közlekedés és elsősegélynyújtás alapelveinek elsajátítása.
9. A káros szenvedélyek negatív hatásainak felismerése.
10. A testi higiénia iránti igény kialakítása.
11. A rendszeres testmozgásra való igény kialakítása.

12. Az egészséges életkörünyezetre való igény: tudni azt, mit tehet az ember sz kebb és tágabb környezetéért.
13. A környezet egészségre káros hatásainak ismerete.
14. Az egészséért és az egészséges környezetért folyó törekvésekben (egészség- és környezetvédelem) való aktív részvétel igényének kialakítása.
15. Az egészségtudatos, fizikailag aktív – egészségmegőrzésre épülő – motoros tevékenységekben rejlt személyiség- és közösségfejlesztésben rejlt lehet ségeket kiaknázó életvezetés igényének kialakulása és megvalósítása.
16. A stressz- és feszültségoldás elméleti ismerete és gyakorlati megvalósítása.

9.7. A testkultúra, testedzés fejlesztésének céljai:

Biztosítsuk az egészség, a jó közérzet kialakítását a szervezet és környezete közötti folyamatos, egyensúly megteremtésével és megtartásával.

Segítsük el a zikai és lelki terhelések elviselésére történ felkészülést, a harmonikus személyiség kialakítását a testi-lelki egészség meg rzéséhez szükséges szokásrendszer kialakításával.

Teremtsük meg az alapját annak, hogy az iskolában megszokott rendszeres testmozgás tanulóink kés bbi életében életszükségletté váljon.

A testmozgás nyújtson örömet, sikerélményt, feloldódást, lazítást, kikapcsolódást.

Ismerjenek meg a tanulók minél több sportágat, szabadid sportot, amelyet a kés bbiekben önállóan is végezhetnek.

Fordítsanak gyelmet a tanulók megfelel terhelésére, izomzatuk arányos fejlesztésére, testtartásjavító, preventív gyakorlatok rendszeres végzésével.

9.7.1. A mindennapi testedzés lehet ségei, formái:

Tanórai foglalkozások:

Kiemelten fontosnak tartjuk a tantervi program megvalósításán kívül a tartásjavító programot testnevelési órákon és a szakórákon.

A program nyújtó, er sít gyakorlatokból áll, amelyek oldják mind a zenész tanulók, mind pedig a képz -iparm vészeti szakos tanulók szakmai gyakorlatának sajátosságaiból adódó zikai terhelést, fáradtságot. A gyakorlás fontos része a helyes légzés kialakítása.

Tanórán kívüli foglalkozások lehet ségei, programjai:

A tömegsport órákon és a DSK programjain:

- röplabda
- labdarúgás (ehhez kapcsolódó iskolai és városi kupákon való részvétel)
- aerobic
- tartásjavítás szabadid ben
- túrázás: gyalogtúra – nappali, éjszakai
- vizitúra (sszel és tavasszal)
- korcsolyázás (igény szerint)
- szabadtéri sportpályák használata.

Tehetséges tanulóinknak biztosítjuk a lehetősége a városi sportegyesületek munkájában való részvételre. A játék fontos szerepet jelent tanulóink életében. A sportjátékok szervezésénél fontos szempontok:

- a növendékek szeressék, örömmel végezzék az adott foglalkozást
- a játékokban alkalmazott játékelemek helyes, pontos, hibátlan végrehajtása.
(ootball, t zharc, lábtenisz, méta, különböz iskolai és népi játékok)

9.8. Komplex intézményi mozgásprogram

1. Egészséges életmód-tréningek épüljenek be a kötelező iskolai programokba (sport- és egészségnap, részvétel a különféle helyi szervezésű fitnesz és más sportprogramokon).
2. A mozgásos tevékenységek a tantárgyi jellegnek és az életkori sajátosságoknak megfelelően épüljenek be az óratervi órákba.
3. Az egész napos iskolai (szabadidős) foglalkozásokon a foglalkozási programban (tervben) foglaltak szerint, míg a különféle szabadidős tevékenységekben azok id keretének minimum 40 %-a erejéig a testmozgás különféle formái domináljanak a tematikai-tárgyi jelleghez igazodóan.
4. Az egyéb foglalkozásokon – a tantárgyfelosztás keretei között – nagyobb id keretben és változatosabb programok keretében képviseltessék magukat a sportfoglalkozások (tömegsport, sportszakkör, sportkör stb.).
5. Az éves munkatervben a szorgalmi id szak minden hónapjához – az évszak sajátosságainak megfelelően – legyen egy-egy kiemelt mozgásos tevékenység rendelve, mely az iskolai szabadidős id keretben szervezett tevékenységek kiemelt iránya legyen.
6. Az intézmény horizontális kapcsolatrendszerének keretében az iskolai sportegyesülettel illetve a településen működő más sporttevékenységgel foglalkozó társadalmi szervezetekkel, továbbá az iskolai működést támogatni hivatott alapítvánnyal alakuljon ki stratégiai együttműködés az iskola tanulóinak mozgáskultúráját fejleszteni hivatott programok támogatása céljából.
7. A tanulmányi kirándulások egyik központi eleme legyen a mozgás és az egészségtudatos életmódra nevelés.
8. Az uniós és a központi költségvetési források kimerítésével, az ezekre épülő anyagi alapokra támaszkodva a legkülönbözőbb sportprogramok kerüljenek megszervezésre.
10. A tanulók fizikai állapotának méréséből fakadó tapasztalatok értékelése alapján a szabadidős és sporttevékenységek terén a mozgásprogramok tartalmára készüljön minden tanévben javaslat.

A komplex intézményi mozgásprogram adott tanévre aktualizált feladatterve az éves munkaterv mellékleteként kerül kidolgozásra.

9.9. Az els segély-nyújtási alapismeretek elsajátítása

Az els segély-nyújtási alapismeretek elsajátítása tanítási órákon belül (osztályfőnöki, biológia és testnevelés óra) és délutáni csoportfoglalkozásokon valósul meg iskolánkban. Az iskolai els segélynyújtás oktatásának legfőbb célja: életkoruknak megfelelően tudjanak dönteni baleseti helyzetekben; tudjanak segítséget kérni, ha szükséges; alapvető ellátást tudjanak nyújtani; tudják elkerülni a balesetet előidéző helyzeteket.

Az els segély-nyújtási alapismeretek elsajátításának formái: szakmai órákon a munkahelyi egészség- és biztonság tantárgyon belül; biológia és testnevelés órákon, osztályfőnöki órákon a védőnői és külső eladók bevonásával; egészségnapon szakemberek segítségével.

10. A gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok, tevékenységek

Iskolánk ifjúságvédelmi tevékenységei nevelésünk fontos területe, melynek szükséges mértékben meg kell jelennie pedagógiai programunkban, s melynek megvalósításában az ifjúságvédelmi felelős kulcsfontosságú, de csak egyik szereplő. Az ifjúságvédelmi munka magában foglalja az iskolavezetést, az osztályfőnökök és valamennyi nevelő gyermekvédelmi feladatait. Munkánk célja a testi pszichikai, szellemi adottságaiban egészséges fiatalok nevelése, személyiségfejlődésük győzelemmel kísérése, aktív támogatása, a társadalomba való beilleszkedésük segítése, a környezet-tudatos szemlélet mélyítése.

Iskolánkban az ifjúságvédelem, egészségnevelés olyan szemléleti és nevelési forma, amelyben minden itt tanuló gyermek részesül.

A gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos tevékenység magába foglalja:

- a családokkal, szülőkkel való kapcsolattartást,
- a tanulói szervezetek bevonását az intézmény döntéshozatalába, az iskolai munka tervezésébe,
- anyagi helyzetétől függően a család kérheti a gyermek ingyenes vagy kedvezményes étkezésben, tanszer ellátásban részesítését, valamint egyéb segítséget.

A pedagógusok gyermekvédelmi munkáját az iskolában a gyermekvédelmi felelős segíti. A gyermekvédelmi felelős egyszerűen segítje a rászoruló diákoknak és valamennyi kollégájának. Feladatainak ellátása komoly szakértelmet és jelentős ráfordítást igényel.

A gyermekvédelmi felelős képezi a kapcsolatot az iskola és a gyermekjóléti szolgálat – egyúttal a pedagógiai és a szociális megközelítés között. Erre a hídszerepre nagyon nagy szükség van, hiszen így válhat lehetővé az, hogy az arra rászoruló gyermekek már az iskola védett közegén belül megkapják a szükséges személyes gondoskodást.

Az osztályfőnök és a pedagógus számára az iskolai közegben megoldhatatlan kommunikációs konfliktust okozhat, ha diákjának életében valami problémát érzékel. A hierarchikus pedagógus-diák kapcsolatban, a tanóra és osztálykeretre szerveződött iskolai struktúrában szinte lehetetlen megteremteni az intim beszélgetéshez szükséges légkört és bizalmat. Sikeres problémafeltárás csak az elfogadás és empátia közegében jöhet létre. Miközben a problémafeltáró beszélgetésben aggasztó jelek, történések hátterét,

magyarázatát keressük, a siker nyitja mégsem a pedagógiai gyakorlatban kitüntetett szerepet játszó kérdés, hanem az érti gyelemmel történi hallgatás. Ez az ért gyelem egyszer emberi nyitottságból, a másakra való kíváncsiságból táplálkozhat, és éppen természetessége adja az igazi érzelmi erejét. Ez az, ami a tanár-diák kapcsolatban megteremtheti az intimitást.

11. A kiemelt figyelmet igényl tanuló felzárkóztatását segítő program

A tanulási kudarcok egyik fontos tényez je az egyéni fejlődésbeli különbségek felismerése és kezelése. A különbségek kezelésének célja az egyéniségfejlesztés, az individualizáció (az egyéniség kialakulásának és fejlődésének segítése).

A tanulók fejlettségbeli különbségeib l adódó problémák és azok megoldását kezel módszerek rendkívül szerteágazóak.

Az eredményességet és hatékonyságot befolyásoló tényez k közül a legfontosabbak:

- a tanulók életkora és fejlettsége,
- a nevelés szervezeti keretei,
- tartalma,
- módja,
- id tartama és
- eredménye.

A kudarcoknak kitett tanulók problémájának egyik lehetséges megoldása a merev és a rugalmas évfolyamrendszer ellentmondásának feloldása.

A probléma elméleti szint értelmezése:

Caroll (1963) formulája az id tényez vel modellezi az iskolai tanulást

$$E = \frac{Ft}{St}$$

ahol

E: a tanulás, a fejlődés, a nevelés Eredménye (Elért fejlettség)

Ft : a tanulásra felhasznált id

St : az elsajátításhoz szükséges id

Ft függ: - a lehetőség l (mennyi id áll rendelkezésre)
 - a tanítás min ségét l

St függ: - az öröklött adottságtól
 - a fejlettségt l
 - a motiváltságtól.

„A modell azt jelenti, hogy elvileg bárki bármit elsajátíthat, ha a tanuláshoz szükséges id rendelkezésre áll és azt fel is használja. A szükséges id nem, vagy csak részben áll rendelkezésre, mert a felhasznált id t a merev évfolyamrendszer mindenki számára egységesen határozza meg.

Mivel minden tanuló adottsága, fejlettsége és motiváltsága más és más, ennél fogva az elsajátításhoz szükséges id is különböz .

... amennyiben a felhasznált idő mindenki számára azonos, akkor az elsajátítás eredménye, vagyis a tanulók fejlettsége, fejlődése szükségszerűen különböző lesz.”

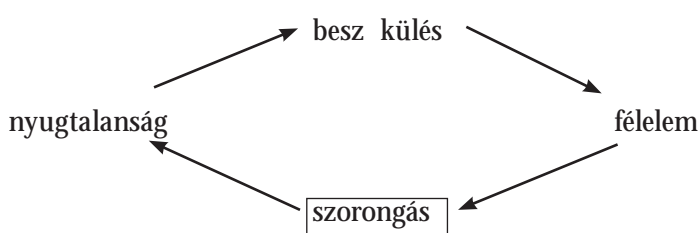
(Nagy J., 2000)

A merev idő kereteket rugalmassá, a tanulók különböző „szükséges idejéhez” igazíthatóvá kell tenni:

- előkészít
- felzárkóztató foglalkozásokkal, és a teljes elsajátítás, a megtanítás stratégiájának alkalmazásával.

Mindezek mellett a kudarcfélelem csökkentése érdekében a sikerélmény jelentőségét kell kihangsúlyozni. Szükséges kialakítani a tanulók „optimális sikervágyát”, és minimalizálni a szorongásos kudarcfélelmet.

A szorongás felismerése azért rendkívül fontos, mert a szorongás öngerjesztő folyamat: csökkenti a tanulás eredményességét a következők miatt:

A nevelés fontos feladata: az elismeréssel, a dicsőréttel hatékonyan növelni a tanulás eredményességét.

A tanulási zavar észlelésekor a pedagógus az igazgatónál kezdeményezi, hogy keresse meg a szakértőt és rehabilitációs bizottságot a tanulási nehézség megállapítása céljából.

A tanulási nehézség megállapítása esetén egyéni fejlesztési terv kidolgozása a nevelési tanácsadóval együttműködve a szakértőt és rehabilitációs bizottság szakértői véleményében foglaltak alapján.

A tanuló mentesítése az értékelés és minősítés alól a szakértőt és rehabilitációs bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint.

Tervszerű egyéni fejlesztés.

A tanuló fejlődésének folyamatos figyelemmel kísérése, a tanuló fejlődésének negyedévenkénti részletes értékelése.

A folyamatos figyelemmel kísérés ideje alatt a pedagógus legalább havonta egyszer ismerteti a szülővel megállapításait, és segítséget nyújt az otthoni neveléshez. A folyamatos figyelemmel kísérés végén a részletes értékelést a pedagógus átadja a szakértőt és rehabilitációs bizottságnak.

12. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

A tanulói tulajdonságok egy része a szocializáció során – az örökléssel függetlenül – tartós környezeti hatásokra alakul ki. (Báthory, 1997)

A tanulási eredmények sikere egyrészt az iskolán, pedagógiai hatásrendszerünkön múlik, másrészt a család, a lakóhely szociológiai helyzetén.

Figyelemmel kell lennünk tehát a családszerkezetekre, a családokban kialakított és elfogadott értékekre, a nevelésük alapelveire és gyakorlatára, a családok kulturális és anyagi helyzetére, a tanulóinkról való gondoskodásukra, a tanulási környezet megfelelő megteremtése.

Iskolai nevel munkánkban az előzőekben adódó különbségek kompenzálására, az esélyegyenlőség megteremtésére kell hangsúlyt fordítani a következő tevékenységi formák segítségével:

felzárkóztató, illetve tehetséggondozó programok szervezésével, támogatások megszerzésének segítségével, pályázatokon való részvétel lehetőségeinek megismertetésével, hozzájárulások, támogatások, segítségnyújtások odaítélésével, felvilágosítással a szociális juttatások lehetőségeiről, drog- és bűnügyi programok szervezésével, kollégiumi, menzai ellátás igénybevételének segítségével, tankönyvtámogatás elveinek, mértékének meghatározásával, pályaválasztás segítségével, mintaadással a művészi és értelmi létformát illetően.

Lehetséges megoldások a szociális hátrányok enyhítésére

A tanítást-tanulást segítő és értékelő eszközök beépítése az iskolai munkába			
Kompetenciafejlesztő programok és programelemek (önálló tanulást segítő fejlesztés, eszközjellegű kompetenciák fejlesztése, szociális kompetenciák fejlesztése)			
Kulcskompetenciákat fejlesztő programok és programelemek megismerése	Döntés a kulcskompetenciák fejlesztését szolgáló programokról: mely programok adaptálандók, és melyeket kell kidolgozni, továbbfejleszteni	Programadaptáció és/vagy -fejlesztés. Programelemek kipróbálása	A programelemek beépülnek a pedagógiai programba, megtörténik a teljes körű bevezetésük
Tanórán kívüli programok, szabadidős tevékenységek			
Tanórán kívüli programok, szabadidős tevékenységek tervezése	Projektterv készül az új programok bevezetésére és megvalósítására	A kiegészítő programok megvalósítása, és hatékonyságuk megfigyelése	Munkatervben rögzítettek ezek a tevékenységek
Patrónusi, mentori vagy tutori rendszer megvalósítása	Döntés a patrónusi rendszer megvalósításáról. Személyi feltételek biztosítása megtörténik		A patrónusi rendszer megvalósítása
Módszertani elemek			
Egyéni haladási ütemet segítő differenciált tanulásszervezés	A módszer helyének és szerepének meghatározása, a szükséges iskolaszervezési és technikai feltételek megteremtése	Differenciált tananyagok elkészítése	A differenciálás alkalmazása
Kooperativitás	A módszer helyének és szerepének meghatározása, a szükséges iskolaszervezési és technikai feltételek megteremtése	Együttműködési készségeket fejlesztő tananyagok készítése	A kooperációs technikák alkalmazása

Projekt módszer	A módszer helyének és szerepének meghatározása, a szükséges iskolaszervezési és technikai feltételek megteremtése	Projekttervek készítése	A projektek megvalósítása
Drámapedagógia	A módszer helyének és szerepének meghatározása, a szükséges iskolaszervezési és technikai feltételek megteremtése		A drámapedagógia programjának megvalósítása
Műhelymunka – a tanári együttműködés formái			
Értékelésmegbeszélések	Iskolaszervezési intézkedések, technikai feltételek, módszertani feltételek és pedagóguskészségek listájának meghatározása	Rögzítettek szempontok alapján a pedagógusok elvégzik az értékelésmegbeszélést	Az értékelésmegbeszélések dokumentáltak a rendszer részei, és konklúzióit a pedagógusok használják a fejlesztési tervek megalkotásánál
Problémamegoldó fórumok	Iskolaszervezési intézkedések, technikai feltételek, módszertani feltételek és pedagóguskészségek listájának meghatározása	A kapcsolattartás formáinak, gyakoriságának módszerének és eredményeinek meghatározása	Az együttműködési technikák alkalmazása, konklúzióit a pedagógusok használják a fejlesztési tervek megalkotásánál
Hospitálásra épülő együttműködés	Iskolaszervezési intézkedések, technikai feltételek, módszertani feltételek és pedagóguskészségek listájának meghatározása	A kapcsolattartás formájának kialakítása, a ködtetése, gyakoriságának, módszereinek és eredményeinek meghatározása	Az együttműködési technikák alkalmazása, konklúzióit a pedagógusok használják a fejlesztési tervek megalkotásánál
Együttműködések - partnerségi kapcsolatok kiépítése			
Szülői házzal	Kommunikációs terv készül a szülői házzal való kapcsolattartás formájára és tartalmára	A pedagógusok a szülői házzal egyéni kapcsolattartási rendet alakítanak ki (alkalom, rendszeresség, tartalom szerint)	A kapcsolatrendszer a ködtetése beépül a pedagógiai programba
Gyermekjóléti szolgálattal	Együttműködési terv készül a konkrét feladatokat, ütemezést, várható eredményeket felsorolva	Az iskolába kerülő tanulók és családjuk komplex segítői terve elkészül	A kapcsolatrendszer a ködtetése beépül a pedagógiai programba
Szakmai és szakszolgálatokkal	A megfelelő szolgáltató igénybevétele érdekében a komplex szempontok alapján döntés születik	Az együttműködési szerződés felsorolja az igénybeveendő területeket, konkrét feladatokat, ütemezést, várható eredményeket és a pénzügyi feltételeket	A szakszolgáltatók minősítése
Civil szervezetekkel	Együttműködési megállapodás felsorolja a konkrét feladatokat, ütemezést, várható eredményeket		A kapcsolatrendszer a ködtetése beépül a pedagógiai programba

13. A környezeti nevelés programja

A program célja:

- Iskolánkban ez a program első sorban iskolai környezetünk fejlesztését foglalja magába, amely a tanulók környezettudatos, szemléletét alakítja, formálja. Környezetünk értékeinek megőrzésével, a környezet által nyújtotta lehetőségeknek a felhasználásával alkottuk meg programunkat.
- A fejlesztés a korábban végzett iskolai környezeti nevelésünk minőségének gazdagítására irányul.
- Iskolatípusunk sajátosságát – a természeti képzést – figyelembe véve programunkkal hasonló oktatást folytató iskoláknak szeretnénk segítséget nyújtani mintaként, modellként.
- Természetismereti, természetvédelmi, környezetvédelmi problémákkal kapcsolatos ismeretek átadása.
- A természettudományos gondolkodás tanórán kívüli környezetben való fejlesztése a természeti környezet értékeinek és megővésének céljaival összhangban.
- Globális környezeti problémákkal kapcsolatos érzékenység kialakítása. A fenntartható fejlődéshez szükséges kompetenciák kialakítása, fejlesztése.
- Helyi környezeti, természeti problémákkal kapcsolatos érzékenység kialakítása, ezek felismeréséhez szükséges kompetenciák fejlesztése.
- Saját környezetünkkel kapcsolatos aktivitásra, tevékeny magatartásra nevelés.
- A tanulók lakóhelye közelében található természeti értékek megismertetése.
- A természet szeretetére nevelés, közvetlen élmény kialakítása a természettel.
- A globális és a helyi környezeti problémákkal kapcsolatos aktivitásra, tevékeny magatartásra nevelés.
- Szелеktív hulladékkezelésre szoktatás.
- A természetes anyagok és hagyományos kézműves technikák megismertetése.
- A mindennapi életben való környezettudatos gondolkodásra és magatartásra nevelés.
- A kertészkedés, kertészeti munkák megismertetése, örömeinek megmutatása.
- A kerékpáros közlekedés gyakorlatának, kultúrájának népszerűsítése.
- Városunk helytörténeti, építészeti értékeinek megismertetése.

13.1. Az iskola környezeti nevelés terén végzett tevékenységének bemutatása

Iskolánkban a környezeti nevelésnek számottevő múltja, komoly hagyományai vannak. A 80-as évek végén kezdődött meg az a program, amely a természettudományi tárgyak integrációjának kidolgozását, fejlesztését tűzte ki célul.

Ebben a programban a tanítási-tanulási folyamat megvalósítása során különös figyelmet kaptak munkánkban azok az elemek, amelyek a környezeti nevelést erősítették.

13.1. Létrehoztuk a növendékekkel azt a Természettudományi Klubot, amelynek programját úgy alakítottuk ki, hogy szerepeljenek benne azok az ismeretek és legfőképpen olyan tevékenységek, amelyek a környezettudatos magatartást erősítik:

13.1.1. a Misina Természet- és Állatvéd Egyesülettel évek óta tartó közös programok során ún. Öko-klubon belül terepgyakorlatokat végeztek a tanulók, amelyek témái a következőkre irányultak:

- vízminőség mérés
- talajvizsgálat
- etológiai, ökológiai megfigyelések
- társadalmi, gazdasági problémák vizsgálata (különös tekintettel centrumperifériás térség vizsgálatára)

13.1.2. Létrehoztuk a Távlát című környezetvédelmi lapot, tanulóink, tanáraink szerkesztőként, íróként, illusztrátorként vettek részt a lap megjelenítése érdekében végzett munkában. Ennek kapcsán diákújságíró-találkozót szerveztünk.

13.1.3. Gazdag programmal évről-évre megszerveztük FÖLD NAP-i rendezvényünket, amelyet kezdetben iskolai körben, majd Pécs város diákjainak bevonásával rendeztünk meg.

13.1.3. Nyitott laboratóriumi foglalkozásokat szerveztünk: anyagok, jelenségek megismerésére, értelmezésére.

13.1.5. Eladássorozatra hívtunk olyan neves előadókat, akik tudományos munkájuk lényegét, fontos és érdekes kérdéseit tartalmazó programok keretében feldolgozták tanulóinkkal (Tóth József, Hámori József, Grandpierre Attila, Egely György). Ezekon a foglalkozásokon az előadók segítségével komplex módon közelítettük a témákat, igazítottuk a hagyományos tantárgyi keretekkel, interdiszciplináris alapokra helyezve az oktatást.

13.1.6. Kapcsolódtunk a levegő szennyezettségi projekt méréseihez: a savas eső program és az ózon hatásainak vizsgálatát végeztük el.

13.1.7. A Pécsi Vízművel való együttműködésünk fontos eleme volt, hogy évről-évre a Víz-Világnapjához kapcsolódó programok szervezői voltunk.

13.1.8. 1993-ban videó formájában, 1997-ben és 1998-ban pedig komplex erdei iskola program keretében dolgoztuk fel Pécsvárad környékének környezetvédelmi és településföldrajzi problémáit.

13.1.9. Helyi tantervi programunkat az elmúlt években úgy alakítottuk át, hogy a tanítási órákon tárgyalt témakörök között a környezeti kérdések természeti és társadalmi vonatkozásai mindenképpen helyet kaptak, ezekkel a tantervi programokkal több pályázaton díjat, elismerést kaptunk.

13.1.10. A természeti környezethez kapcsolódóan feldolgoztuk azoknak a jelenségeknek és hatásaiknak a lényegét, amelyek környezetünkben megfigyelhetők.

13.1.11. Az ismeretek feldolgozása során kiemeltük azoknak a természeti értékeknek a szerepét, jelentőségét, amelyek növendékeink élete során gazdagítják környezetüket és, amelyek léte, megőrzése fontos feladata minden állampolgárnak.

13.1.12. Különös hangsúlyt fektettünk a természet és természetvédelem kapcsolódási pontjainak megkeresésére, kihangsúlyozására, természetvédelmi tevékenységük során felmerülő környezeti jelenségek, hatások, változások szerepére.

13.1.13. Nagy gondot fordítottunk a környezeti hatásokat bemutató, feldolgozó szakirodalom, taneszközök fejlesztésére.

13.1.14. Részt vettünk a KÁOKSZI felkérése alapján a Természettudomány érettségi tárgy követelményeinek kidolgozásában, és az ún. koherenciaprojekt háttéranyagainak kidolgozásában.

13.1.15. A Pro Renovanda Cultura Hungariae Alapítvány pályázatán munkaközösségünk a Globális környezeti problémák téma kidolgozására kapott lehetőséget.

13.1.16. Sikeresen valósítottuk meg a Hang képekben illetve a A fény szimfóniája című természettudományos programokat.

13.2. Programunk bemutatása

Nagy hangsúlyt kap a környezeti- és egészséges életmódra nevelés, a természeti és kulturális emlékeink megőrzése, a természettudományos gondolkodás empirikus tapasztalatokon alapuló fejlesztése, a velünk élő környezet minél alaposabb megismerése.

13.2.1. Alapelveink, amelyeket a fenntartható fejlődés iskolai megvalósításához fogalmazzunk meg:

13.2.2. A környezeti nevelést a „környezet és fejlődés” összefüggésre alapozva, ennek a kapcsolatnak a kibontakozásával valósítjuk meg.

13.2.3. Fontosnak tartjuk programunkban a helyi erőforrásaink hasznosítását: az iskolai környezetünk tárgyi (környezetbarát organikus gazd. alternatív technikai) és emberi feltételeit megköveteljük.

13.2.4. Tantervi programjainkban és szabadidős programjainkon a természeti értékek tiszteltének és védelmének témája különös szerepet kap.

13.2.5. Tanulóinkat tevékenységük során a minőségi munkára ösztönözzük, amelynek hatása életmódjukban, életminőségükben mutatkozik meg.

13.2.6. Munkánk során a biodiverzitás szerepének, környezet sokféleségének, sokszínűségének bemutatását, megismerését tartjuk fontosnak, az ebben való részvétel jelentőségét tudatosítjuk.

13.3. Alapelveink nyomán megfogalmazott, megvalósítandó céljaink:

13.3.1. A megismerésre vonatkozó (kognitív) oktatási célok:

- Rendszertani és szervezettani alapismeretek bővítése
- A biodiverzitás szerepének és fontosságának felismerése
- Természettudományos összefüggések felismerése
- Ökológiai szemlélet kialakítása
- Globális gondolkodás kialakítása és a globalitás-lokalitás problémakörének megismerése, alkalmazása
- Az embernek, mint társadalmi lénynek szerepe a természetben
- A természettudományos ismeretek alkalmazása a napi gyakorlatban
- Hazai fajok ismerete
- A Föld és Magyarország környezeti-természeti állapotának ismerete
- Kísérletek elvégzése és ezekkel hipotézisek bizonyítása, illetve cáfolása.

13.3.2. Az érzelmekre vonatkozó (affectív) oktatási célok:

- Empátiás készség kialakítása az élő és az élettelen környezettel szemben
- Türelem fejlesztése a megfigyelőmunkához és a kísérletekhez
- A pontosság és a precizitás szerepének tisztázása a munka során
- Esztétikai érzék fejlesztése a természet iránt
- Objektivitás a megfigyelési és kísérleti eredmények iránt

- A természet iránti tisztelet fejlesztése
- A másság, a másféle gondolkodás elfogadása.

13.3.3 Az eszközhasználatra vonatkozó (instrumentációs) oktatási célok:

- A mérések során használt eszközök helyes használatának ismerete
- A műszaki berendezések használata és szerepük a mindennapi munkában
- A növények és állatok ápolásának készsége
- A médiák szerepe és használata
- Helyes és felelősségteljes vegyszerhasználat
- Határozókönyvek használata
- Megfigyelési és kísérleti eszközök használata.

13.3.4 Tevékenységeink, amelyet az ÖKOISKOLA program keretén belül növendékeinkkel megvalósítunk.

A) Szabadtéri tantermek kialakítása az iskola parkjában természetközeli órák, foglalkozások tartása.

Közel húsz éve, az iskolaépület átadásakor fákat, bokrokat közösen ültettünk az iskola parkjába növendékeinkkel, azóta egy-egy alkalomhoz kötd en ezek száma gyarapodott, nagy területen, szép, esztétikus környezetünk alakult ki, amely a kora szi és a tavaszi id szakban rendkívül alkalmas a szabadtéri foglalkozások megtartására, ehhez szükséges méltó feltételeket lenne jó megteremtenünk a program során..

B) Az iskolai környezetünk kiválóan alkalmas olyan tanösvény létrehozására, amelynek segítségével komplex ismeretet nyerhetnek a tanulók a gyakorlati természettudományok köréb l, szakítva a hagyományos tantárgyi keretekkel, alkalmazható, konvertálható tudásra szert téve.

C) Növendékeink körében az elmúlt években népszerű foglalkozás a lmlklub, amelynek m ködését, programját szeretnék gazdagítani ökológiai témájú és aktuális problémákat bemutató lmekek feldolgozásával. A korszerű oktatástechnikát, a médiaismereteket fokozottan kell alkalmazni, mert ez viheti közel a gyerekeket a természethez.

D) Felújítjuk, felfrissítjük el adássorozatunkat, amelyeket továbbiakban interaktív ökológiai fórumként szeretnék m ködtetni olyan szakemberek meghívásával, akik adott témák jó ismer i, el adói.

E) A Misina Természet- és Állatvéd Egyesülettel közösen folytatjuk a terepgyakorlatok szervezését a következő témákban és gyakorisággal: évente két alkalommal minden tanulócsoporthoz számára

A tanulócsoporthoz a következő osztott kiscsoportos foglalkozások formájában ismerkednek meg a témákkal:

1. csoport: gazdasági haszonállatok-parasztudvar, kisállatsimogató
2. csoport: kutyák, lovak
3. csoport: madarak
4. csoport: tanterem-elmélet.

A tavaszi és szi látogatások alkalmasak arra is, hogy a természet évszakos aspektusait vizsgáljuk. A tavaszi id szakban az ivadék gondozás, a húsvéti népszokások és a természet összefüggései adják a foglalkozások keretét. Az szi látogatások a télre való felkészülés, a téli álm, madár vonulás a f téma.

Minden alkalommal a tantermi foglalkozások más-más témában vágó törvényt dolgoznak fel.

Ezek a következők: környezetvédelmi törvény, természetvédelmi törvény, állatok védelméről és kíméletéről szóló törvény, állattartási rendeletek.

A foglalkozásokhoz minden alkalommal környezetvédelmi mérések és kézműves-programok kapcsolódnak. Az utóbbiak természetes alapanyagok felhasználásával történnek.

Az iskolai könyvtár a maga sajátos eszköztárával támogatja az egészségnevelési/környezetvédelmi ismeretek tanítását:

- forrásközpontként: az információhordozók gyűjtésével, feltárásával és információ szolgáltatással,
- az információhordozó dokumentumok fajtáinak megismertetésével, használati módjuk tanításával, a szellemi munka technikáinak megismertetésével,
- helyszíniül szolgál a kutató-feldolgozó munkára épülő tanórákhoz, valamint a tanulók önálló ismeretszerző-feldolgozó-felkészítő tevékenységéhez.

14. Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje

14.1 A tanulók közösségét érintő kapcsolattartási formák

Tanulói részvétel formája az iskolai életben, a Diákönkormányzat. Nkt. 48.§ (1),(2),(3),(4),(5) Működésének célja: az iskolai demokrácia, az öngazgatás állampolgári technikák gyakorlása. A diákönkormányzat működését az önmaga által összeállított és elfogadott szabályzat szabályozza. Iskolánk minden tanulója, aki a szabályzatot elfogadja és magára nézve kötelezőnek tekinti, az önkormányzat tagja lehet. A diákönkormányzatnak egy elnöke, egy helyettese és osztályonként 2 küldött tagja van. Évente legalább egy alkalommal össze kell hívni a diákközgyűlést. Munkájukat az önkormányzatot segítő tanár(ok) segítik.

A diákok vélemény-nyilvánításának lehetőségeit, formáit a 20/2012. EMMI rendelet 120.§ alapján iskolánk Házi rendje szabályozza.

15. Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel

Az iskola jellege szükségessé teszi a tanítási-tanulási folyamatban résztvevő partnerek hatékony, tartalmas együttműködését, mivel a korai pályaválasztás szükségszerűen sok tanulónk számára azt jelenti, hogy a családtól, az otthontól távol folytatja tanulmányait.

Fontos tehát a folyamatos kapcsolattartás, a körülményekkel való megismerkedés, a nevelési elvekről, értékekről való kölcsönös tájékozódás, a segítségnyújtás, a problémamegoldás, az értekezési párbeszéd.

A felsorolt feladat megoldása az SZMSZ-ben rögzített formák, módszerek segítségével történik.

Az iskola lehetőséget biztosít mind a szülők, mind a kollégiumi neveltek számára az iskola programjának megismerésére, a tanítási-tanulási folyamatba való bekapcsolódásra, a programokon, rendezvényeken

való részvételre, a kölcsönös, rendszeres tájékoztatásra, tájékozódásra.

A fentiek alapján iskolánk a szülők és a nevelők kollégák segítségével a tanítási-tanulási folyamatban közvetlenül résztvevő tanulók és pedagógusok számára a tanítás hatékonyságát, eredményességét, a nevelés tartalmát, értékteremtő folyamatát, a képességfejlesztést, a személyiségfejlesztést, az egyéniség kialakításának lehetőségét biztosítja.

15.1. A szülők közösségét érintő együttműködési formák:

A szülők három minőségben alanya a jogoknak és kötelezettségeknek:

- A gyermek gondozójaként és nevelőjeként: saját jogokat gyakorol.
- A tanuló törvényes képviselőjeként: a gyermeket megillető jogokat gyakorolja.
- Iskolahasználóként: kollektív szülői jogokat gyakorol

Rendszeres tájékoztatást adunk a szülőknek az iskola működéséről:

- A Pedagógiai Program nyilvános, elérhető a szülők számára.
- Az iskola Házi rendjét minden, az iskolába beiratkozott gyermek szülője megkapja.
- A Nkt. elírásának megfelelően tájékoztatjuk a szülőket az iskolában használatos taneszközökről és más felszerelésekről.
- A szabadon választható foglalkozások kínálatáról a törvényi elírásoknak megfelelő időben minden szülőt értesítünk.
- Írásban tájékoztatjuk a szülőket az igénybe vehető támogatásokról (pl.: ingyen tankönyv)

Biztosítjuk a szülők számára a rendszeres, érdemi tájékoztatást gyermekük fejlődéséről, magaviseletéről, tanulmányi előmeneteléről:

- Írásbeli értesítésváltás ellenőrző könyv útján.
- Szülői értekezlet - évente két alkalommal az éves munkatervben rögzítettek szerint.
- Fogadóóra csoportos és egyéni lehetőségek biztosításával - az éves munkatervben meghirdettek szerint. A fogadóórák időpontjairól a szülőket az iskola honlapján is tájékoztatjuk.

Szülői képviselői fórumok: Szülői munkaközösség (SZMK)

Az iskolába beiratkozott gyermek mindkét szülője kezdeményezheti annak létrehozását, közreműködhet annak tevékenységében. Célja, hogy segítse az iskola és a családi nevelés összehangolását.

Feladata: szülői jogok iskolai érvényesítésének elősegítése, szervezni a szülők tájékoztatását pedagógiai kérdésekről, iskolai eseményekről, illetve közvetíti a szülők véleményét az iskola vezetője, pedagógusai felé. Továbbá mozgósítja a szülőket a nevelőmunka támogatására, a pályaválasztás és gyermekvédelem jó megoldására.

15.2. A tanulók közösségét érintő kapcsolattartási formák

Az osztályközösségek és a tanulócsoporthoz közösségei választott képviselőket a Diákönkormányzat tagjaiként megbízzák érdekeik képviselésével. Elsődleges segítők az osztályfőnökök, majd a DÖK segít pedagógus. A tanulók tájékoztatása hirdetőtáblákon, levélben és a honlapon történik a napi kapcsolat mellett. A házi rend megfogalmazza a kölcsönös kapcsolattartás formáit.

15.3. *Kapcsolattartás a partnerekkel*

Az iskola külső kapcsolatrendszere a város és régió alsó-, közép- és felsőfokú oktatási intézményein kívül kiterjed minden olyan intézményre és civil szervezetre, mely kapcsolatban áll a Pécsi Művészeti Gimnázium és Szakközépiskola pedagógia-szakmai céljaival és feladataival. A velük való kapcsolattartás rendjét iskolánk Szervezeti és működési szabályzata tartalmazza.

16. A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata

16.1. *A vizsgaszabályzat hatálya, célja*

A tantervi követelmények teljesítése több okból is történhet vizsgák letétele útján. A tanulók a tantárgyi követelményeket a helyi tantervben meghatározott ütemezéstől eltérően is teljesíthetik. A tanulmányok alatti vizsgák tervezett ideje az első félév esetében: december 1-22 között, a második félév esetében: augusztus 21-31 között. A végzős évfolyamon tanulók számára a záróvizsgák előtti hónapban. A fenti szabályoktól szülői kérvény esetében, megfelelő indokok alapján, az igazgató és az érintett szaktanárok egyetértésével el lehet térni. A vizsgákra kiskorú tanuló esetén a szülő, nagykorú tanuló esetén a növendék adhat be írásbeli jelentkezési lapot az iskola igazgatójához.

Más iskolából érkező tanuló esetében szükség esetén különbözeti vizsga letételére lehet szükség. Ezért egyértelműen rögzíteni kell a vizsgák menetét, követelményét és értékelésének módját. A tanuló és szülője ennek ismeretében dönthet a vizsga letételéről.

16.2. *A vizsgaszabályzat hatálya*

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett tanulmányok alatti vizsgákra, azaz: osztályozó vizsgákra, különbözeti vizsgákra, javítóvizsgákra vonatkozik.

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára: aki osztályozó vizsgára jelentkezik, akit a nevelőtestület határozatával osztályozó vizsgára utasít, akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít. Kiterjed továbbá más intézmények olyan tanulóira akik átvételüket kérik az intézménybe és ennek feltételeként az intézmény igazgatója különbözeti vizsga letételét írja elő, illetve a vendégtanulói jogviszonyban.

Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

16.3. *Az értékelés rendje*

A vizsgázó az előre (minimum 30 nappal a vizsga előtt) megkapott tematika alapján teszi le vizsgáit. Értékelésének fő szempontja, hogy a továbbhaladás minimális feltételeinek eleget tett-e (javítóvizsga esetében), illetve az adott időszak követelményeit milyen szinten teljesítette (osztályozó és különbözeti vizsga).

16.4. A vizsgatárgyak részei és követelményei

Minden tárgyból az adott évfolyam követelményeinek tematikáját, a felkészülést segítő eszközök listáját megkapja a vizsgázó. A vizsga időtartamát a magasabb jogszabályban megfogalmazottak szerint kell megállapítani. A vizsgákat a 20/2012. EMMI rendelet 24. A tanuló tevékenységének, munkájának pedagógiai értékelésével kapcsolatos szabályok című fejezetében szabályozottak szerint kell megszervezni.

17. A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnökök feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes listáját az SZMSZ mellékletét képező minták alapján személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza. A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg.

- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók dolgozatainak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- érettségi, különbözeti, felvételi, osztályozó vizsgák lebonyolítása,
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelési testületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- a tanulók felügyelete óráközi szünetekben és ebédeléskor,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepségek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepségeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szaktantermek rendben tartása, részvétel a leltározási folyamatban
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása.

Az osztályfőnököt – az osztályfőnöki munkaközösség vezetőjével konzultálva – az igazgató bízta meg minden tanév júniusában, elsősorban a felmenő rendszer elvét győlembé véve.

Az osztályfőnök feladatai és hatásköre

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Együttműködik az osztály diákbizottságával, segíti a tanulóközösség kialakulását.
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Szülői értekezletet tart.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: digitális napló vezetése, ellenőrzése, félévi és évvégi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő tűzvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola tűzvédelmi felelősével.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola eltt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását.
- Rendkívüli esetekben órát látogat az osztályban.

18. A nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

A 20/2012. EMMI rendelet 2. sz. melléklete alapján a munkaközösségek meghatározták azoknak a taneszközöknek a körét, amelyekkel az iskolának minimálisan rendelkeznie kell.

A fenntartó önkormányzathoz eljuttatott eszköz- és felszerelésjegyzék pedagógiai programunk mellékletét képezi.

Az ebben foglalt eszközök mellett az oktatásunkhoz elengedhetetlenül szükséges feltételt jelentenek azok az eszközök és felszerelések, amelyeket a képzés szakmai programját jelentő központi tantárgyi programok (tantervek) sorolnak fel.

A nevelőtestület feladata a folyamatos fejlesztés megteremtése, a korszerűbb és hatékonyabb eszközökről való tájékozódás, valamint segítségnyújtás az eszközök beszerzéséhez, megvásárlásához.

19. A Pécsi Művészeti Gimnázium és Szakközépiskola helyi tanterve és szakmai programja

19.1. Választott kerettantervek:

A kerettantervek kiadásának és jogállásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet szerint:

A gimnáziumi dráma képzés esetében: kerettanterv a gimnáziumok 9-12. évfolyama számára

A szakközépiskolai képzések esetében: kerettanterv a szakközépiskolák 9-12. évfolyama számára. A szakképzés esetében a szakmai tartalmakat, követelményeket, és óraszámokat a 14/2013. (IV. 5.) NGM rendelet és annak 3. melléklete tartalmazza a következő szakképesítések esetében:

54 211 03	festés
54 211 04	grafika
54 211 05	kerámia és vés
54 211 06	ötvös, fémmés
54 211 07	szobrász
54 211 08	textil és vés
54 212 09	táncos (színházi táncos szakmairány)
54 212 05	klasszikus zenész (hangszer megjelöléssel)

19.2. Tanított tantárgyak

Az intézményben tanított tárgyak és azok óraszámja évfolyamonként és képzéstípusonként a Helyi tanterv melléklete tartalmazza.

Jelen tanterv a Nemzeti Köznevelési törvénnyel összhangban a 2013/14-es tanévtől felmenő rendszerben tartalmazza a tantárgyakat és a tananyagelemeket. A többi évfolyam esetében kiegészítő jelleggel a 2010-ben elfogadott helyi tantervi szabályozás mérvadó.

19.2.1. Szakmai gyakorlat

A szakképzésben tanuló növendékek a szakképzési kerettanterveknek megfelelően a 9-12. évfolyamon összesen 160 óra művészeti szakmai gyakorlatot kötelesek teljesíteni. Ezek a képzési sajátosságok gyelerlembevételével megszervezhetőek hétfői és nyári koncertek, fellépések, versenyek, kiállítások, művésztelepek, stb. formájában is.

A gyakorlati foglalkozásokat a szaktanárok dokumentálják az erre rendszeresített szakmai gyakorlati naplóban, melyben fel kell tüntetni a tanuló nevét, osztályát, szakmáját, a gyakorlati tevékenység idejét, óraszámát és témáját. A művészeti szakmai gyakorlat teljesítését az év végén a tanügyi dokumentumokba (osztálynapló, törzslap, bizonyítvány) be kell vezetni. A szakmai gyakorlati naplók a szakképzésért felelős vezetőknél találhatóak meg.

19.3. Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei:

- A szaktanárok és a munkaközösségek megismerik a tantervi követelmények teljesítéséhez igazodó eszközök, anyagok központi taneszköz-jegyzékét, bemutató tankönyvek vásárlásával megismerni tartalmi, tematikai sajátosságait.
- Folyamatosan figyelemmel kísérik a tankönyvek, segédletek és taneszközök megjelenését
- A jelenleg forgalomban lévő, már használt, kipróbált anyagokról véleményt alkotnak, azokat minősítik, abból a szempontból, mennyire felelnek meg a tantervi követelményeknek.
- Döntenek a tananyag feldolgozásához évfolyamonként szükséges kötelező és ajánlott eszközökről.
- A tankönyvekről és a kötelezően előírt egyéb taneszközökről és azok körülbelüli áráról a tanévkezdést megelőzően/előzékeny tanév végén: májusban, júniusban/ tájékoztatják a szülőket.
- Az első osztályos tanulók a beiratkozás alkalmával kapják meg a beszerzendő eszközök jegyzékét a tankönyv és segédeszközök számának, adatainak pontos feltüntetésével.
- A tankönyvek beszerzését az iskola szervezi, tankönyvellátó kereskedők segítségével, a többi taneszköz beszerzéséről a szülők gondoskodnak.
- A tankönyvek és taneszközök beszerzéséhez az iskola tankönyvsegélyt és szociális segélyt nyújt abban az esetben, ha erre a fenntartó anyagi fedezetet biztosít. Mindkét segély felosztása differenciáltan történik, a tanulók rászorultságától függően.
- Tankönyvekből, segédanyagokból és az egyes tantárgyakhoz kapcsolódó kiegészítő könyvekből az iskolai könyvtár számára is vásárol az iskola, a szaktanárok javaslata alapján.
- A taneszközök kiválasztásánál figyelemmel kell lenni arra, hogy
  - segítsék a tantervi követelmények megvalósítását
  - több éven keresztül használhatók legyenek
  - áruk ne terhelje indokolatlanul a szülőket.

19.4. Választható tárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai

A választott tantárgyra vonatkozó jogszabályi előírásokat a 20/2012. EMMI rendeletben, valamint Az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Kormányrendelet szabályozza. A középiskolai képzés utolsó két évfolyamán választható tantárgyak célja és feladata a kétszintű érettségi vizsga közép, ill. emelt szintjére, és a felsőfokú tanulmányokra való eredményes felkészítés. A tantárgy választásának lehetőségével minden tanuló élhet. A választás önkéntes. A szakmai kerettantervekkel összhangban tantárgyak csak akkor kell választani, ha a növendék a kötelező tárgyakon kívül másból is kíván érettségi vizsgát tenni.

Elegendő számú jelentkezés esetén az iskola biztosítja a lehetőséget valamennyi kötelező vizsgatárgy esetében az emelt szintű vizsgára való felkészülésre. Az emelt szintű felkészítést egyéni vagy kiscsoportos formában tudjuk megoldani, a szaktanárokkal történő egyeztetést követően.

A választható tárgyakról április 15-ig tájékoztatjuk a tanulókat és a szülőket írásban. A jelentkezési lapokat május 20-ig várjuk vissza. A csoportok kialakítása május 30-ig megtörténik.

A választott órán való részvétel a tanítási év végéig kötelező. A választott tanórai foglalkozást az értékelés és minősítés, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mint a kötelező tanítási órát.

A tanuló egy évben egyszer az igazgató engedélyével megváltoztathatja döntését. Ez a megszerzett osztályzatot nem érinti. Változtatás esetén a tanulónak különbözeti vizsgát kell tenni az újonnan választott tantárgy előző évi tananyagból.

A fentiekén túl, kérelem alapján, a tanuló egyéni érdeklődése és szakmai fejlődése érdekében más választható tárgyak felvétele is lehetséges. A szándékot írásban kell kérvényezni az igazgatónál, aki az osztályfőnök, a szakmai vezető, és az érintett szaktanárok véleményének kikérése után, a rendelkezésre álló lehetőségek gyűléseivel engedélyezheti a választható tanórákon való részvételt.

A választható tárgyakat oktató pedagógusok névsorát a tantárgyi jelentkezési lappal együtt ismertetjük.

19.5. Választható vizsgatárgyak az intézményben

Emelt szint felkészítés: magyar nyelv és irodalom, matematika, történelem, német nyelv, angol nyelv.

Közép szint felkészítés: biológia, földrajz, zika, kémia, informatika, mozgóképkultúra- és médiaismeret, dráma, népművészet, művészettörténet, testnevelés, angol nyelv, olasz nyelv

Más tantárgyakból felmerülő igény esetén a város iskolai által biztosított felkészítéseken vehetnek részt növendékeink.

19.6. Az érettségi vizsga témakörei tantárgyanként

BIOLÓGIA

1. Bevezetés a biológiába
2. Egyed alatti szerveződési szint
3. Az egyed szerveződési szintje
4. Az emberi szervezet
5. Egyed feletti szerveződési szintek
6. Öröklődés, változékonyság, evolúció

DRÁMA

1. Színház- és drámatörténet
2. Színház- és drámaelmélet
3. Színházi műfajok
4. Drámajáték
5. Mozdás, tánc- és mozgásszínházi ismeretek
6. Bábjáték
7. Beszéd, vers- és prózamondás, egyéni vagy közös daléneklés

ÉL IDEGEN NYELV

A) KÉSZSÉGEK ÉS SZÖVEGFAJTÁK

1. Olvasott szöveg értése
2. Nyelvhelyesség
3. Hallott szöveg értése
4. Íráskészség
5. Beszédkészség

B) TÉMAKÖRÖK

1. Személyes vonatkozások, család
2. Ember és társadalom
3. Környezetünk
4. Az iskola
5. A munka világa
6. életmód
7. Szabadidő, művelődés, szórakozás
8. Tudomány és technika

C) KOMMUNIKÁCIÓS HELYZETEK ÉS SZÁNDÉKOK

1. Kommunikációs helyzetek
2. A kommunikációs szándékok listája

D) NYELVTANI SZERKEZETEK ÉS SZÓKINCS

1. Nyelvtani szerkezetek
2. Szókincs

FILOZÓFIA

1. Filozófiai problémák
2. Filozófusok alapvető gondolatainak ismerete
3. Korszakok, irányzatok

FIZIKA

1. Mechanika
2. Termikus kölcsönhatások
3. Elektromos és mágneses kölcsönhatás
4. Atomfizika, magfizika, nukleáris kölcsönhatás
5. Gravitáció, csillagászat
6. Fizika- és kultúrtörténeti ismeretek

FÖLDRAJZ

1. Térképi ismeretek
2. Kozmikus környezetünk
3. A geoszférák földrajza
4. A földrajzi övezetesség

5. A népesség- és településföldrajz
6. A világ változó társadalmi-gazdasági képe
7. A világ gazdaságban különböző szerepet betölt régiók, országcsoportok és országok
8. Magyarország földrajza
9. Európa regionális földrajza
10. Európán kívüli földrészek földrajza
11. A globális válságproblémák földrajzi vonatkozásai

INFORMATIKA

1. Információs társadalom
2. Informatikai alapismeretek - hardver
3. Informatikai alapismeretek - szöveg
4. Szövegszerkesztés
5. Táblázatkezelés
6. Adatbázis-kezelés
7. Információs hálózati szolgáltatások
8. Prezentáció és grafika
9. Könyvtárhasználat
10. Algoritmizálás; adatmodellezés, programozási ismeretek (csak emelt szinten)
11. A programozás eszközei (csak emelt szinten)

KÉMIA

1. Általános kémia
2. Szervetlen kémia
3. Szerves kémia
4. Kémiai számítások

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

1. MAGYAR NYELV
2. IRODALOM
  - 2.1. Szerzők, művek
  - 2.2. Értelmezési szintek, megközelítések

MATEMATIKA

1. Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok
2. Számelmélet, algebra
3. Függvények, az analízis elemei
4. Geometria, koordináta geometria, trigonometria
5. Valószínűség-számítás, statisztika

MOZGÓKÉPKULTÚRA ÉS MÉDIAISMERET

1. A mozgóképnyelv alapjai, a filmpoétika fogalmai
2. Mozgóképi szövegértés, értelmezési szintek
3. Mozgóképi szövegalkotás
4. Műfaj- és műismeret
5. Korstílusok, szerzők és művek
6. Egyetemes filmtörténeti ismeretek
7. Magyar filmtörténeti ismeretek
8. Média a mindennapi életben
9. A médiaszövegek befogadása és a média közönsége
10. Médiaintézmények
11. A reprezentáció
12. Jellegzetes televíziós műsortípusok

MŰVÉSZETTÖRTÉNET

Vizuális eszközök fajtáinak felismerése és helyes használata a képelemzések során

Művészeti technikák

A tömegkommunikáció és média eszközei

Tárgy és környezetének kapcsolata

Művészeti ágak, műfajok

Művészettörténeti korszakok, stíluskorszakok és művészetföldrajzi területek

kor művészete

Mezopotámia művészete

Egyiptom művészete

Görög művészet

Római művészet

Ókeresztény művészet

Bizánc és az iszlám világ művészete

Népvándorláskor

Román kor művészete

Gótika művészete

Reneszánsz művészet

Barokk művészet

Klasszicizmus és romantika művészete

Realizmus

Impresszionizmus és posztimpresszionizmus

Századforduló művészete: szimbolizmus, szecesszió

Avantgárd irányzatok a XX. század elején.

A XX. századi építészet irányzatai

Művészet a két világháború között

Művészet a második világháború után

NÉPMŰVÉSZET

1. A kultúra általános fogalmai és történetiségük
2. Világkép, folklór
3. Társadalom, gazdaság, mesterség
4. Otthon, lakótér és tárgyi világa
5. Népi kerámia
6. Textilek

TERMÉSZETTUDOMÁNY

1. Az Univerzum
2. A Föld
3. Életközösségek és populációk
4. Az élő egyed
5. A sejt
6. Szerves kémia
7. Atomcsoportok (vegyületek, halmazok)
8. Atomok, elemi részek

TESTNEVELÉS

A) Elméleti ismeretek

1. A magyar sportsikerek
2. A harmonikus testi fejlődés
3. Az egészséges életmód
4. Testi képességek
5. Gimnasztika
6. Atlétika
7. Torna
8. Ritmikus gimnasztika
9. Küzdő sportok, önvédelem
10. Úszás
11. Testnevelési és sportjátékok
12. Természetben játszható sportok

B) Gyakorlati ismeretek

1. Gimnasztika
2. Atlétika
3. Torna
4. Küzdő sportok, önvédelem
5. Úszás
6. Testnevelési és sportjátékok

TÖRTÉNELEM

A) KOMPETENCIÁK

1. Források használata és értékelése
2. A szaknyelv alkalmazása
3. Tájékozódás térben és időben
4. Eseményeket alakító tényezők feltárása
5. Történelmi események és jelenségek problémaközpontú bemutatása

B) TÉMAKÖRÖK

1. Az ókor és kultúrája
2. A középkor
3. A középkori magyar állam megteremtése és virágkora
4. Szellemi, társadalmi és politikai változások az újkorban
5. Magyarország a Habsburg Birodalomban
6. A polgári átalakulás, a nemzetállamok és az imperializmus kora
7. A polgárosodás kezdetei és kibontakozása Magyarországon
8. Az első világháborútól a kétpólusú világ felbomlásáig
9. Magyarország története az első világháborútól a második világháborús összeomlásig
10. Magyarország 1945-től a rendszerváltozásig
11. A jelenkor
12. A mai magyar társadalom és életmód

19.7. Magasabb évfolyamba lépés feltételei

Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei, az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái, a tanulók magatartása, szorgalma értékelésének és minősítésének követelményei, a tanulók teljesítménye, magatartása és szorgalma értékelésének, minősítésének formája

19.7.1. A képességmérések követelményei

Az iskola valamennyi szakára felvételi vizsgával lehet bekerülni. A tanulók rangsorolása a képességmérések illetve az általános iskolai tanulmányi eredmények gyűlelmezésével történik. A gimnáziumi képzés esetében a felvételizőknek központi írásbeli felvételi vizsgát kell tenniük.

A képességmérések követelményeit és formát a szakmai programok tartalmazzák.

19.7.2. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka ellenőrzési, mérési, értékelési rendszere

Pedagógiai munkánkban az értékelési folyamatban adott pedagógiai jelenség értékét állapítjuk meg, az értékelés lényege: viszonyítás a cél és a hatás között.

A pedagógiai értékelésünk tehát pedagógiai információk szervezett és differenciált visszajelentésének elmélete és gyakorlata.

Az értékelő munka nem azonos az ellenőrzéssel:

az értékelés hosszabb és bonyolultabb folyamatokra vonatkozik, az ellenőrzés rövid távú és viszonylag

egyszer „értékelés”.

Kifejezik: programunk céljai nyomán a tanulóknál milyen változások következnek be.

A pedagógiai értékelésünk alapstruktúrája három pedagógiai kategóriára irányul:

- a célrendszerre,
- a tanítási-tanulási folyamatra,
- az eredményekre.

A pedagógiai értékelés módszertani alapjaként két részfolyamatot végzünk:

- adatgyűjtést,
- adatok interpretálását (szorosabb értelemben vett értékelés).

Figyelembe kell venni, hogy becslést és mérést egyaránt kell alkalmazni, az a kognitív követelményeket nehezebb vizsgálni, mérni, mint a pszichomotoros és kognitív követelményeket.

Az adatgyűjtésünk lehet:

- megfigyelés,
- feleltetés
- vizsgáztatás,
- felmérések
- kérdéskérdések
- az elkészült produktumok tanulmányozása.

Az értékelés hitelességéhez két feltételnek kell teljesülnie:

- az érvényességnek (validitás) és
- a megbízhatóságnak (reliabilitás).

Az érvényesség azt jelenti, hogy az adatgyűjtés vagy a mérés ténylegesen arra irányul, amelynek a vizsgálatát kitűztük.

A tartalmi validitás több szakértő véleményazonosságának mértékével becsülhető meg:

80-100% megegyezés jó értékeknek tekinthető.

A megbízhatóság azt jelenti, hogy ugyanannak a dolognak azonos feltételek között történő az ismételt megmérése ugyanazt az eredményt adja.

Fontos az objektivitás, azaz a szubjektivitás kizárása.

Az értékelési funkciók:

- 1. diagnosztikus értékelés: a tanulás kezdetén
- 2. formatív értékelés: a tanulási folyamatban
- 3. szummatív értékelés: a tanulás befejezésekor.

Részletezve:

1. A diagnózis olyan helyzetfeltárás, amely a képességekre irányul, feladata:

- a tanulás hatékonyságának javítása, tanulási problémák feltárása, megmagyarázása, kijavítása
- objektív és megbízható vizsgáztatás módszereinek kidolgozása.

2. A formatív értékelés a tanulási folyamatot fejleszt, formáló értékelés, nem ítélezés vagy osztályozás, hanem a tanulási hibák és nehézségek diereenciált feltárása a cél, a javítást, a pótlást teszi lehetővé.

3. A szummatív értékelés olyan lezáró, minősítő értékelés, amelyet a tanulási folyamat jellemző szakaszainak befejezésekor alkalmazunk, azaz megvizsgáljuk, milyen mértékben tett eleget a tanuló a tanulási követelményeknek (félévkor, év végén, tanulmányokat záró vizsgák alkalmával).

Az értékelés a vizsgáztatás alapján kétféle lehet:

1. kritérium-orientált, azaz a tanulók teljesítményét a tanulási követelményekhez viszonyítjuk
2. norma-orientált, azaz a tanuló teljesítményét egy átlaghoz viszonyítjuk (ezt tekintjük a normának), tehát a tanulók eredményeit (tudásait!) hasonló körű, hasonló körülmények között teljesítő diákok eredményeivel vetjük össze.

A tanulók értékelése

Jól motivált tanulók a tudásért tanulnak.

A közepesen és gyengén motivált vagy nem motivált tanulók úgy tanulnak, ahogy értékelik és nem úgy, ahogyan tanítják őket.

Fontos a megerősítés szerepe, mert a tanuló hasonló szituációban az egyszer más megerősített módon reagál.

A tanár értékelési stratégiája akkor szakszerű és diereenciált, ha

- sokféle módszert használ az értékeléshez,
- figyelembe veszi az egyéni különbségeket,
- megerősítést nyújt.

A megerősítés hatékonysága attól függ, hogy a tanár által nyújtott értékelés:

- igazságos,
- érvényes,
- megbízható-e?

A vizsgákról

A vizsgákat elzetesen meghirdetett követelmények és elre tisztázott módszerek szerint kell lebonyolítani.

Három pedagógiai jellemzőjük van, amelyet szükséges figyelembe venni:

1. tanulásra ösztönzik a tanulókat,
2. összesített képet adnak a tanulás egészének vagy fontos részeinek eredményéről,
3. lehetőséget adnak arra, hogy a tanulók egyéni képességeihez és érdeklődéséhez lehessen igazítani az értékelést.

A vizsgák szakszerű lebonyolításához tehát meg kell határozni a vizsgák módszerét, valamint a vizsgakövetelményeket, amelynek fokozatai lehetnek az ún. nívószintek, amelyek a tanulók közti képességbeli és tudásbeli különbségeket képezik le.

A követelményeknek ki kell fejezni a tanulók iránt támasztható elvárásokat operacionalizált formában, azaz részletes követelmények szerint.

Az értékelési folyamatnak szervesen illeszkednie kell a tanulás folyamatához.

19.7.3. Az írásbeli beszámoltatások formája, rendje, korlátai, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya

1. AZ ÍRÁSBELI BESZÁMOLTATÁSOK CÉLJA:

Lehet séget biztosítani a tanárnak és tanulónak arra, hogy a tanítás-tanulási folyamat eredményét, a tanuló tudását és képességeit értékelni lehessen.

(Az értékelés elvi alapjait és funkcióit a pedagógiai program 12. fejezete tartalmazza.)

2. AZ ÍRÁSBELI BESZÁMOLTATÁSOK FORMÁJA

Írásbeli – 10-15 perces – feleletek az el z órai, vagy néhány óra tananyagából.

Megíratásuk célja: a tananyag további feldolgozásához szükséges alapismeretek meglétének ellen rzése, ösztönzés a folyamatos felkészülésre.

Témazáró dolgozatok, amelyeket

- 1 teljes tanóra id tartamban
- témakörök lezárása, gyakorlása, összefoglalása után írnak a diákok.

Céljuk: a megszerzett tudás rendszerezése, más tudományterületen szerzett ismeretekhez való kapcsolódása, azok rendszerben való elhelyezése.

Fontos sajátosságai:

- új tantárgyi követelmények szerinti feladatokat tartalmaznak,
- teszt jelleg , esszé jelleg kérdések mellett a képességek fejlesztését segít feladatok szerepelnek bennük.

A tantárgyak sajátosságait kifejez , az adott tárgy tananyagának elsajátításához szükséges írásbeli feladatok:

- olvasmányelemz , szövegelemz dolgozatok
- értékelések, esszék
- szódolgozatok.

Házi dolgozatok, amelyek a közismereti és szakmai tantárgyakból egyaránt készülhetnek:

- hosszabb id szak alatt, el re meghatározott határid ig (3-4 hét)
- b témaválaszték,
- szakirodalom kritikus és szelektív felhasználása alapján.

A dolgozatnak saját egyéni véleményt, széleskör tájékozottságot kell bemutatnia.

A dolgozatok átgondolt szerkesztése, a csiszoltabb stílus, az esztétikus megformálás követelménye a dolgozatnak.

A házi dolgozatok tartalmi és formai követelményeit el zetesen meg kell ismerniük a tanulóknak.

19.7.4. Az írásbeli beszámoltatások rendje:

A rövid, felelet-jelleg 1 vagy néhány óra tananyagát felölel írásbeli munkák id pontjában nem szüksé-

ges el re megállapodni, mely alól mentesség csak el z órai hiányzás esetén jár. A felelet jelleg írásbeli munkákat a következ órán értékelni kell.

A témazáró dolgozatok írásának id pontját két héttel a dolgozat írása el tt a tanár bejelenti a tanulóknak, beírja a naplóba, így gyelemmel követhet , hogy adott napon két témazáró dolgozat írásánál több dolgozatra ne kerüljön sor.

A témazáró dolgozat id pontjának kiválasztását gondosan mérlegelve kell meghatározni, gyelemmel az iskola programjaira.

Bármilyen ok miatt elmaradó témazáró dolgozat nem pótolható olyan napon, amikor a tanulók már legalább két dolgozatot írnak.

Hiányzó tanulóknak a témazáró dolgozatot pótolni kell, a hiányzást követ 1, max. 2 héten belül.

A néhány tanulót érint elmaradt témazáró dolgozat pótlása a tanítási órán kívül is történhet, el re meghatározott id pontban, amely nem ütközik a tanulók más elfoglaltságával.

Ha a tanuló nem betegség miatt, hanem például felkészületlenség, vagy fegyelmezetlenség miatt nem írja meg a témazáró dolgozatot, a következ tanórán pótolnia kell mulasztását.

Az írásbeli beszámoltatás értékelési szempontjait, a feladatok pontértékeit (tartalmi elemeit, az osztályozás ponthatárait) szempontjait a tanulókkal ismertetni kell.

19.7.5. Az írásbeli beszámoltatásnak az értékelésben betöltött súlya, szerepe

Írásbeli feladatokra általában több alkalommal kerül sor, mint szóbeli feleletekre, értékük azonban egyenérték a szóbeli feleletekével.

A témazáró írásbeli dolgozatok értéke nagyobb hangsúlyt kap a félévi és év végi osztályzatok megállapításánál.

A témazáró írásbeli dolgozat javítására ezért egyszer lehet séget kell biztosítani a tanulóknak. (A dolgozat és a javító dolgozat értéke külön-külön osztályzatot jelent.)

A tanulási nehézségekkel (részképesség-zavarokkal) küzd tanulók a szakért i vélemény nyomán felmenthet k az írásbeli beszámoltatás alól. Esetükben az értékelés szóbeli formáit kell biztosítani.

19.7.6. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai:

- Az iskolatípusunkra jellemz párhuzamos oktatás miatt tanulóink az iskolában töltik heti „munkaidejüket” ~ 40 órát.
- Ezért a tanítási órák hatékonyságát kell maximálisan kihasználni, azokat gondosan megtervezni, felépíteni annak érdekében, hogy a tananyag feldolgozása jelent s mértékben az iskolában történjen meg.
- Írásbeli feladatokat a tárgy jellegét l függ en gyakorlás – nem ellen rzés! – céljából lehet feladni (matematika, idegen nyelvek, zenei elméleti tárgyak).
- Szóbeli feladatokat a tankönyvek szemelvényei, kérdései, gyakorló feladatai alapján célszer feladni.
- Olyan feladatokat esetén, amelyek hosszabb utánajárást, alaposabb elmélyülést, hosszabb felkészülési id t igényelnek, legalább egy hét határid vel célszer feladni.
- Támogatjuk azokat a megoldásokat, amelyek során a tanár és tanuló közötti megállapodás alapján az otthoni feladatok hosszú távra el re tervezhet k: az elvégzett feladatokról való beszámol-

tatás időpontját és mértékét a tanuló saját felkészültségének ismeretében határozza meg. (Sipos-módszer)

- A hétvégére adott feladatok meghatározásánál, illetve iskolai szünetekre tervezett feladatok mértékénél alapvetően győzelemmel kell lenni arra, hogy ezek az időpontok a tanulók pihenőidejét jelentik, a hétvégék esetén azt is, hogy a távollévő tanulók jelentős időt töltenek utazással.
- A házi feladatok esetén a teljesítést lehet jól értékelni, a nem teljesítésre elégtelen érdemjegyet nem lehet adni.
- A házi feladatok mértékének meghatározásánál győzelemmel kell lenni a tanulók egyéni képességeire, terhelhetőségére.

19.7.7. A tanulók teljesítményének ellenőrzése és értékelése

19.7.7.1. Tantárgyi értékelés

Az értékelés célja igazságos, személyre szóló megállapítás, amely a tanuló belső fejlődését tükrözi és segíti.

A tanulók teljesítményét az egyes tantárgyakból a tantervi követelmények alapján a tanév közben érdemjegyekkel, félévkor és tanév végén osztályzattal kell értékelni, és az értékelést, az osztályzattal együtt a tanulók tudomására kell hozni az osztályzatot adó tanárnak.

A tanulók teljesítményének ellenőrzése a szaktanár joga és kötelessége. A szaktanár dönti el, hogy milyen ellenőrzési formákat alkalmaz:

- szóbeli
- írásbeli
- gyakorlati
- egyéb

Az írásbeli ellenőrzés alkalmával a szaktanár a tanulók írásbeli munkáit 2 héten belül kijavítja, az írásbeli munkát a tanulók kezébe adva, annak tapasztalatait feldolgozza.

Az érdemjegyekhez a szaktanár értékelést is ad, a tanulóknak visszajelzést kell kapniuk teljesítményeikről a produkció jellegének megfelelően (pl.: írásbelikben hibák jelzése, pontozás, stb.)

Az érdemjegyeket a szaktanár a naplóban rögzíti, a tanulók az ellenőrző könyvbe vezetik be, ezeket az osztályfőnökök havonta ellenőrzik.

A félévi és tanév végi osztályzatok megállapítása az érdemjegyek alapján történik, ez a szaktanár joga, feladata és felelőssége. A félévi osztályzatokhoz közismereti és elméleti tantárgyakból legalább 3, a tanév végihez legalább 6 érdemjegy szükséges, kivéve, ha a tanuló hosszabb hiányzása ezt nem teszi lehetővé, hiányzása még nem olyan mérvű, hogy nem kaphat osztályzatot. Huzamos hiányzás után be kell számoltatni az elmaradt tananyagból - segítve a pótlást is. (További rendelkezéseket az SZMSZ tartalmazza.)

A szakmai tantárgyak értékelési és osztályozási módszereit a szakmai programok tartalmazzák.

19.7.8. A tanulók magatartásának, szorgalmának ellenőrzése, értékelése:

- A tanulók magatartás és szorgalom osztályzatáról félévkor és tanév végén az osztályfőnökök dönt az osztályban tanító tanárok javaslata alapján. A szakmai szorgalmi jegyet a szakmai igazgatóhelyettes vezetésével a szakmai tanárok közösen állapítják meg. A szakmai szorgalom értékelésére

- a szakképzésben és a drámaképzésben is szükséges.
- Az osztályfőnök a magatartás és szorgalom osztályzatok eldöntésének elkészítésébe bevonja az osztályközösséget javaslattevő jelleggel.
- A jutalmazások és büntetések (igazolatlan óra, fegyelmi vétség) rendszerét az SZMSZ tartalmazza.

19.8. A csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezésének elvei

A Pécsi Művészeti Gimnázium és Szakközépiskolában 1-1 osztályt szervezünk a zeneművészeti és a képzőiparművészeti szakképzésben résztvevő tanulók számára. A táncművészeti képzésben tanulók a drámásokkal alkotnak 1 osztályt.

A közismereti képzésben lehetőség van az osztály szintű csoportok kialakítása. A csoportbontás célja a differenciált fejlesztés és a hatékony pedagógiai munka. A csoportok kialakítását meghatározza az iskola épületének több sajátságára, így a terme mérete és száma. A csoportbontásokról az éves tantárgyfelosztás kialakításakor a munkaközösségek véleményének gyűléseivel az intézményvezető dönt.

A szakképzéseink esetében a csoportbontást és az egyéni órák lehetőségét a szakképzési kerettantervek határozzák meg.

A foglalkozások rendjének kialakításakor győlemben kell venni a tanulók egyenletes terhelését. Törekedni kell az arányosságra, a méltányosságra, és a szakzségre.

19.9. A tanulók fizikai állapotának mérése

A tanulók fizikai állapota méréséhez használt módszereink (a részletes mérőértékelő anyagot mellékletünk tartalmazza)

A méréseket két formában végezzük:

1. Alapmérések
  2. Kiegészítő mérések segítségével
1. Az alsó végtag dinamikus erejének mérése
    - helyből távolugrás
  2. Vállövi és karizmok állóképességének mérése
    - fekvőtámaszban karhajlítás és –nyújtás folyamatosan, kifáradásig
  3. A hátizmok erőállapotképességének mérése
    - hason fekvésből törzsemelés és –leengedés folyamatosan, kifáradásig
  4. A hasizmok erőállóképességének mérése
    - hanyattfekvésből felülés és visszaereszkedés, folyamatosan, kifáradásig
  5. Motorikus próbák az aerob állóképesség mérésére
    - Cooper-teszt futással / kocogással vagy szükség esetén úszással
    - 2000 m-es síkfutás / vagy szükség esetén 500 m úzás.

Az intézmény Helyi tantervének és Szakmai programjának szaktárgyi tartalmait külön szerkesztett dokumentumok tartalmazzák.

Képz iparm vészeti szakképzések 2013. szeptember 1 t l		9. évfolyam						10. évfolyam						11. évfolyam						12. évfolyam						13. évfolyam					
		fest 54 211 03	grafikus grafikus	kerámium ves 54 211 05	ötvs, fémm ves 54 211 06	szobrász 54 211 07	textilm ves 54 211 08	fest 54 211 03	grafikus grafikus	kerámium ves 54 211 05	ötvs, fémm ves 54 211 06	szobrász 54 211 07	textilm ves 54 211 08	fest 54 211 03	grafikus grafikus	kerámium ves 54 211 05	ötvs, fémm ves 54 211 06	szobrász 54 211 07	textilm ves 54 211 08	fest 54 211 03	grafikus grafikus	kerámium ves 54 211 05	ötvs, fémm ves 54 211 06	szobrász 54 211 07	textilm ves 54 211 08	fest 54 211 03	grafikus grafikus	kerámium ves 54 211 05	ötvs, fémm ves 54 211 06	szobrász 54 211 07	textilm ves 54 211 08
szakképzés összesen		15						16						17						20						35					
		540	0	0	0	0	0	576	0	0	0	0	0	612	0	0	0	0	0	720	0	0	0	0	0	1260	1120	1260	1260	1224	1278
munkahelyi egészség és biztonság	18	0,5																													
		18																													
foglalkoztatás	16																			0,5											
																				16											
elhelyezkedést segítő idegen nyelv	64																			2											
																				64											
m vészeti vállalkozás	32																			1											
																				32											
m vésztörténet	312	2						2						2						3											
		72						72						72						96											
térábrázolási rendszerek	36	1																													
		36																													
rajz, festés, mintázás gyakorlat	804	5						6						6						6											
		180						216						216						192											
stílus- és szaktörténet	122	0,5						1						1						1											
		18						36						36						32											
technológia	68													1						1											
														36						32											
tervezés és gyakorlat	976	6						7						7						8											
		276						252						252						256											
kortárs szakmai környezet	96																			3											
																				96											
szakmai ábrázolási gyakorlat	224																			7											
																				224											
ablakép és falfestészeti gyakorlatok	368																			11,5											
																				368											
a festészet nyersanyagai, technikái	192																			6											
																				192											
festésztörténet	160																			5											
																				160											
kortárs grafika szaktörténet	64																			2											
																				64											
grafika szakelmélet	128																			4											
																				128											
illusztrációs technikai gyakorlat	32																			1											
																				32											
szakillusztrációs gyakorlat	64																			2											
																				64											
tervez grafikai technológiai gyakorlat	144																			4,5											
																				144											
tervez grafikai tervezési gyakorlat	288																			9											
																				288											
kerámia porcelán szakmai ismeret	96																			3											
																				96											
digitális prezentáció	96																			3											
																				96											
kerámia porcelánkészítési gyakorlat	528																			16,5											
																				528											
szakmai gyakorlat	256																			8											
																				256											
szakismeret 1.	32																			1											
																				32											
szakmai gyakorlat 2.	272																			8,5											
																				272											
szakismeret 2.	32																			1											
																				32											
ötvs szaktörténet	64																			2											
																				64											
2D s és 3D s tervezés és modellezés	64																			2											
																				64											
szoborkészítés gyakorlata	528																			16,5											
																				528											
szoborkészítés elmélete	160																			5											
																				160											
textil szakelmélet	256																			8											
																				256											
textil szakgyakorlat	480																			15											
																				480											

			9.	10.	11.	12.	13.	
Színházi táncos szakképzés 2013. szeptember 1 t l			színházi táncos 54 212 09	színházi táncos 54 212 09	színházi táncos 54 212 09	színházi táncos 54 212 09	színházi táncos 54 212 09	
tantárgyi óra								
szakképzés összesen	heti		20	21	22	25	35	
	éves		720	756	792	900	1260	
munkahelyi egészség és biztonság	18	heti	0,5					
		éves	18					
foglalkoztatás	16	heti					0,5	
		éves					16	
elhelyezkedést segítő idegen nyelv	64	heti					2	
		éves					64	
bevezetés a tánc történetbe	280	heti	2	2	2	2		
		éves	72	72	72	64		
táncművészet gyakorlatának alapjai	892	heti	10	10	3	2		
			balett	7	7			
			kortárs	1	1	1	1	
			néptánc	1	1	1		
			színpadi	1	1	1	1	
		éves		360	360	108	64	
klasszikus balett gyakorlat	1108	heti	2	2	9	10	10	
		éves	72	72	324	320	320	
kortárs modern tánc gyakorlat	208	heti	1	2	1	2	6	
		éves	36	72	36	64	192	
emelés gyakorlat	200	heti			2	2	2	
		éves			72	64	64	
színpadi tánc gyakorlat	204	heti	1	1	1	1	2	
		éves	36	36	36	32	64	
néptánc gyakorlat	236	heti	1	1	1	2	2	
		éves	36	36	36	64	64	
előadóművészeti gyakorlat	320	heti				2	8	
		éves				64	256	
színészmesterség gyakorlata	180	heti	2	2	1			
		éves	72	72	36			
balett elmélet gyakorlati prezentációval	144	heti	0,5		1	2	1	
		éves	16		32	64	32	
tánc történet műelemzés	48	heti					1,5	
		éves					48	
zeneismeret	72	heti		1	1			
		éves		36	36			